

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inšerate
sprejema upravlštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izreja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 228.

V Ljubljani, v soboto, 4. oktobra 1902.

Letnik XXX.

Naprej za pravico!

Nekaj več kot trije meseci so pretekli, odkar je padla v deželni zboru kranjskem odločilna beseda. Naši poslanci so šli med ljudstvo, in tam so jim volivci na mnogo-brojnih shodih izrekli svoje zahteve.

Od Kolpe do Jesenic, od Vipave do Kamnika so izražali volivci povsod sledeče ideje: Z odobravanjem so povsod pozdravljali obstrukcijo kot rešilno dejstvo. Zaveš o krivici sedanjega volivnega reda je tako močna, da se je niti liberalci ne upajo tajiti. Na shodih se je povsod pred vsem zahtevalo, da se odstranijo privilegiji. Z gorečim navdušenjem so povsod glasovali za reformo volivnega reda v smislu splošne in enake volilne pravice. Najbolj ogorčeno je ljudstvo nad premočjo veleposeststva in uradništva ter zahteva, da se da možnost, da pride do veljave pravi ljudski glas v zbornici. Liberalizem je izgubil skoro vso veljavo in liberalno načelo, ki se je doslej izvajalo v javnem zastopu, je ogorčilo večino ljudstva tako, da na vseh shodih burno zahteva popolne reforme.

Govorila so v istem smislu vsa katoliška politična društva. In slednjič je bilo mnogo tisoč ljudi pripravljenih priti v Ljubljano, da tu javno manifestirajo v središču dežele, da žele temeljito reformo sedanjega zastopstva v smislu splošne in enake volilne pravice.

To gibanje je zdaj v najlepšem tiru in napreduje od dne do dne. Ljudje zahtevajo od vlade, da se odtrga iz liberalnih zvez. Ljudje se smejejo liberalnim grožnjam o »škodah« in volivci glasno izrekajo misel, da ne odnehati, dokler se ne doseže pravica.

Kakor nam kaže dosednji uspeh, je obstrukcija v naši deželi našla tako pripravo, da je bo tudi v prihodnje od dne do dne rasla popularnost. Vsak dan v tem boju krepi katoliškonarodno stranko ter jej pridobiva novih prištev. V krajih, kjer je bilo pred kratkim še vse liberalno, zdaj zmagonosno nastopajo katoliškonarodni po-

slanci. Čim dalje traja ta politična borba, tem močnejši smo. Nič nam ljudstva bolj ne pridobiva, kakor če se ostro in odločno borimo za njegove pravice.

V tem smislu torej gremo naprej, naprej za pravico in za ljudstvo! Sloga pa, ki vlada v naših vrstah, nam podvaja sile!

Dva „reformatorja“.

Mnogo dela si napravljajo po nepotrebnem nepoklicani ljudje. Kdor ne vé danes nič koristnega storiti, pa se spravlja nad katoliško cerkev ter jo hoče „reformirati“. Najbolj pa „reformirajo“ ljudje, kateri v cerkev ne hodijo in sploh nimajo pojma o notranjem delovanju cerkve.

Danes hočemo tu nasproti postaviti dva „reformatorja“: »Edinost«, ki dela v shizmatični tendenci za prehodno obliko uniatskega, in »Narod«, ki dela za protestantizem in liberalizem. Zdaj sta se ta dva »reformatorja« med seboj sprla ter drug drugemu dokazujeta, kateri ima prav. Ne bo brez koristi, če damo obema besedo ter jima slednjič pojasnimo stališče.

V »Edinosti« od 27. septembra F. Podgornik naravnost apostrofira ljubljanskega škofa ter mu očita, da »ne umeva dobe, potrebe in interesa same od prosvetljenega Leona XIII. vladane vesoljne cerkve«. To je nekam čudno od moža, kateri toliko drži na papeštvo, da je sam vnet za razkol ter uniatsko priporoča samo kot »paliativno« sredstvo, ker Slovencev ni mogoče direktno odtrgati od katoličanstva. V tej vnetosti za »katoliško« stvar je pa g. Podgornik pogrešal izdatne pomoči od liberalcev, zato pa je na naslov »Slovenskega Naroda« izpustil sledečo vabilno prošnjo:

»Slovenski Narod«, ki je opozoril ob priliki objavljenja lista ljubljanskega vladike, bi bil dolžen tedaj tudi delovati v tu podanem smislu za slovenski narod v obče in tudi na Kranjskem. Ravno to opuščenje smo mi ob letošnjem novem letu stranki, katere organ je »Slov. Narod«, posebe očitati kakor velik narodni greh, ki se ponavlja od jeseni leta 1886 naprej. Za to očitajo so hoteli vreči polena pod kolena podpisane; s tem pa svoje napake niso po-

pravili in se niso zganili niti do danes; v sled tega ostaja liberalna stranka na Kranjskem še nadalje šibka, kakor je bila! Saj bi s poučevanjem naroda o potrebi uniatskega čreda kranjska liberalna stranka dobila zopet tla med narodnimi množicami, kjer si jih je izpodkopavala leta in leta s pogubno svojo taktiko. Če kedaj in kod, ima sedaj kranjska liberalna stranka priliko in vzrok, da gre med narod in da tudi tu označeno napako katoliške stranke in katoliškega višega pastirstva popravi in porabi na naroda in svojo korist. Ali pa bo liberalna stranka imela toliko poguma, da zataji svojo napačno minolost in se poprime med drugimi tudi tu opisanega sredstva?! Vederemo!

»Slovenski Narod« se je globoko utrašil, da bi moral zdaj, ko je ravno zatajil vse krščanstvo ter se do dobrega iznorčeval iz vsega »klerikalizma«, latinskega, pravoslavnega in uniatskega, kar naenkrat nataktni krinko uniatske pobožnosti. Ateist je torej odgovoril razkolniku:

Razum za uniatsko vna Slovenskem. Tako je naslov uvodniku, kojega je ravnokar prinesla »Edinost« iz peresa g. Podgornika. V jedro članka samega, kakor stvari same, se niti ne spuščamo, ker stojimo na stališču, da je glede verske svoje organizacije cerkev sama kompetentna vse potrebno urediti. Sicer pa so pričakovanja, katera spravlja g. Podgornik v zvezi z uniatsvom, pretirana, in prav nič ni dokazano, da bi se v resnici izpolnila, ko bi škofu Antonu Bonaventuri danes prišlo na misel, da bi s celo svojo škofijo prestopil k uniatsvu. Pri vsem tem tiči mnogo obmejne fantazije vmes, in prej kot ne bi ne bilo mnogo razlike za nas Slovence, če bi se v naše posvetne zadeve vtikali uniatski popi, mesto latinizatoričnih duhovnikov, ki se sedaj vtikajo v nje! Gosp. Podgornik je dosedaj pričakoval na polju uniatskega pomoči ljubljanskega knezškofa. Sedaj je izprevidel, da je zaman upal in se bal! Sedaj pa je mnenja, da si je treba pomagati brez — škofov, in da je vsak dolžan narodu pomagati, da se zave, česa se mu je oprijeti v lastno rešenje. Vse lepo in morda tudi vzvišeno! Če bi pa praktično bilo, od vasi do vasi hoditi ter ljudstvo klicati k novemu uniatskemu obredu ter ga vnetati za žentev duhovnikov, to je drugo vprašanje. Da bi se na teh tleh zbirale množice okrog liberalne stranke na Kranjskem, o tem si pa predzremo dvomiti, če se tudi gosp. Pod-

gorniku zamerimo. Množica bi pri vsem tem ne prišla do drugega pojma, nego do onega, da hočemo vpeljati novo vero. In ravno tega orožja nočemo in ne smemo potisniti v roke našim klerikalcem!

Zdaj se je pa celo v glavi »Edinosti« nekaj pojasnilo, in replicirala je »Slov. Narod« tako:

Tako je torej »Slovenski Narod« vzel v roke »rožni venec« — a le kakor lisica! Saj je s svojim dosedanjim pisanjem večkrat pokazal, da se je mešal v stvari, kjer je v resnici sama cerkev kompetentna soditi, kakor v dogmah, v notranji disciplini itd. A tudi v odgovoru na omenjeni članek Podgornikov postopa »Slov. Narod« ravno tako. Njemu je vsejedno »latinizatoričen duhovnik« ali pa »uniatski pop«. Ali uniatski duhovnik mu je morda še bolj mrzek od latinskega, zato mu daje naslov »pop«; in uniatski obred ima zanj svoji vrhunc v tem, da se tam smeje duhovniki ženiti! Na takem »slovenskem« stališču stoji »Slovenski Narod« v cerkvenih in verskih stvareh! Ali bi ne bilo bolj odkritosrčno, ko bi zapisal: Mi ne maramo nobene cerkve, ni latinske, ni uniatske?! To bi odgovarjalo članku »Slovenskega Naroda« — najbolj pa zadnjemu njegovemu odgovoru. Potem ne bo več strahu pri »Slovenskem Narodu«, da bi mu očitali, da »upeljuje novo vero«!

»Reformatorji« so torej needini med seboj. Eni hočejo obdržati obliko cerkve, a tako, da bi služila njih tendencam, drugi pa hočejo kar ves »klerikalizem« odstraniti s sveta.

Mi se ne bojimo ne enih ne drugih, ker je naše ljudstvo v verskih vprašanjih veliko bolje podkovano, kakor pa ti »reformatorji«.

Agitatorji za uniatsko pred vsem ne poznajo ali pa nočejo poznati cerkvenega življenja katoliškega. Če človek bere njihove spise o »latinstvu«, bi mislil, da se pri nas med božjo službo sama latinska slovnica uči, da so govori latinski in da je prepovedano v materinem jeziku moliti. Ti ljudje ne hodijo v cerkev, ne vedo, kaj se v njej godi. Ali ni na tisoče in tisoče javnih glasnih molitev v materinem jeziku? Sveta maša je pa za ljudstvo prav čisto enaka, ako duhovnik na tihem moli latinsko ali staroslovensko. Ljudstvo zraven poje in

LISTEK.

Razne slike.

Naši umetniki razstavili so ravnokar celo vrsto modernih, secesijonističnih slik. Mnenja o njih so različna, nekaterim se dopadajo, drugim zopet ne, ta jih hvali, oni graja. Ne bomo se danes vmešavali v ta boj. Opozorjati pa hočemo čitatelje na prav posebno vrsto slikarjev in na njih izdelke. Slikarji sami so brez dvoma prepričani, da so njih dela zelo lepa in dovršena. Toda dvomimo opravičeno, da bi ta dela sprejeli na katero razstavo; da bi jih celo obdarili s kakim darilom, o tem seveda niti govora biti ne more.

Toda kot znak naše dobe zaslužijo omenjene slike, da jih vsaj za nekaj dnij rešimo pozabnosti. Za nekaj dnij, pravimo, ker političnega dnevnika spise kmalu pokrije pozabnost prah. Slike, o katerih hočemo poročati, pa tudi niso vredne, da bi se veliko delj pečali z njimi, kot samo tako dolgo, da pokažemo, kako danes, ko vse stremlja za modernostjo, liberalna politika leze nazaj v stare, že minule čase. Glej, bode nam rekel kdo, potem so pa liberalni politiki romantiki

in kot taki šele prav moderni, saj moderni vedno bolj lezejo v nekako romantiko. Morda ima tak mož prav, ali ravno njegov poskus, pomagati liberalcem, je pravzaprav obsodba liberalizma, ker politika, ki se podaja na zračne livade romantike, nima prave, trdne, realne podlage.

Sedaj smo se pa, kajne, že izdali. Vsakemu čitatelju je postalo takoj jasno, da hočemo govoriti o liberalcih. Kaka posebno občutljiva duša, katera hoče na vsak način v miru in spravi s celim svetom živeti, katera ima vedno v ustih krščansko ljubezen in zato prebira samo spravljive in miroljubne in krščanstva polne liberalne liste, za nas bojevitke pa ne mara, kaka taka občutljiva in miroljubna duša vrgla bode ob tem spoznanji list iz rok. In za tako miroljubno dušo res to, kar sedaj pride, ne bo. Sedaj smo namreč spoznali slikarje, v sledečem pa hočemo pokazati njihova dela in o teh delih izreči tudi svoje mnenje.

Dela nam vsa kažejo le en predmet: »klerikalca«. Umevno od takih slikarjev. Kakšen pa je ta »klerikalec«? Vse napake, kar jih premore svet, in ne samo to, kar si jih izmisliti more človeška domišljija, ima na sebi. Eden nam ga slika kot starega, suhega skopuha, ki le vse grabi v svojo nikdar

sito bisago, ki lovi testamente, odira ljudi in jemlje denar, kjer ga dobi. Drugi ga kaže kot vampirja, ki sesa ljudem možgane iz glav. Tretji, kateri bolj vidi telesne užitke, slika »klerikalca«, kako si mesto s sladkimi koreninicami in zelenimi kobilicami polni trebuh s tortami in pečenkami. Četrty, kateri sodi ljudi bolj po obleki, kaže nam »klerikalca«, kako se oblači v pri nas navadno obleko, mesto da bi se oblačil v surove kože. Prav nič ne pomisli mož na to, da bi »klerikalca«, ako bi ubogal njegov svet in skušal si, oblečen samo v surove kože, pridobiti njegovo priznanje, brez vsacega dvoma aretoval prvi stražnik, ki bi ga srečal. Peti pa slika »klerikalca« že takega, da mu dobra hrana, katero mu privošči tretji, več ne zadostuje, in si torej skuša pridobiti in privoščiti boljše.

To so slike, kajne? In ako te, »klerikalca«, sreča z liberalno modrostjo napojen člen inteligence dvajsetega veka, gleda te začudeno, ker nimaš na sebi tistih abnormitet, o katerih je vedno slišal praviti kot o bistvenih lastnostih »klerikalcev«. Ako celo s tabo občuje in vidi, da ješ tako kot navadni normalni ljudje, da govoriš, kot taki govore, potem se ne more prečuditi. In v njegovi duši nastane slika »izjemnega

klerikalca«. In s to sliko v duši hodi okoli po svetu, dokler ne naleti na drugega, tretjega itd. »klerikalca«, ki so vsi tako normalni, kot je bil prvi. Slika »izjemnega klerikalca« v liberalni duši otemni, in naš liberalci si misli, da se gotovo pred njim potajujemo in se mu ne kažemo v pravi podobi. O, ti »klerikalci«, kako znajo glumiti! In v njegovi duši vtane slika »klerikalnega glumača«. Takrat, kadar ga liberalci vidijo, je normalen, kadar ga pa ne vidijo, je tak, kakoršnega kažejo njihove slike.

Čudno! Nikoli ne vidijo liberalci takih »klerikalcev« kakoršne slikajo, a vendar so slike take! Te slike so si od časa tako zvane reformacije sem vedno enake, prav nič novega ne iznajde liberalna fantazija. In slikali nas bodejo tako dolgo, dokler bo še živel kak liberalci. Zato mi nič ne moremo. Kaj more predmet za to, ako ga kdo v napačni perspektivi in z napačnimi bojami slika? Kdor pa takega slikarja hvali, naj ga le. Sicer pravi nekje Horacij: Pictoribus atque poetis quidlibet audendi semper fuit aequa potestas. Toda slikar, ki se drži tega gesla, ne sme reči, da kaže njegova slika resnico. Pravzaprav reče lahko, ampak verjeti mu ni treba.

moli v materinem jeziku. Ako se pa na nekatere praznike poje latinsko, to pač nikakor ne škoduje narodni zavesti. Ravno nasprotno: latinske skladbe imajo umetniško vrednost, ki estetično vpliva na ljudstvo. Vsekako je dobro, ako ljudstvo poleg svojih domačih narodnih pesmi sliši tudi bolj abstraktne glasove višje liturgične glasbe. Le pridite pogledat v naše cerkve, pogledajte nebroj molitvenikov v materinščini, poslušajte slovensko molitev in slovenske govore, pa boste videli, da se v takozvanih »latinskih« cerkvah vsaj potrikrat toliko slovenski govori, poje in moli, kakor pa v uni-jatskih! Da, »Edinost«, tako je! Le počutite se!

Na »Slov. Narod« seveda niti ne odgovarjamo. Za tega ni ne sinagoga, ne sobor, ne tempelj — zanj je le gostilna in — Tam časti svoje bogove in boginje.

Vsekako stoji katoliška cerkev tako visoko in trdno, da je taki »reformatorji« ne bodo spravili iz ravnotežja.

Spravne konference.

Dunajski poloficiozni listi javljajo, da prične ministerski predsednik dr. Koerber razgovore s češkimi in nemškimi voditelji koncem prihodnjega tedna. Prvi konferenčni dan bo neki 10. oktober. Prvi dan bo Koerber pozval k sebi češke poslance Pacaka, Kraměra in dr. Stranskega. Njim bodo nato sledili nemški zaupniki, poljski klub, konservativno veleposestvo in morda še nekatere druge stranke. Posvetovanja se vrše v poslanski zbornici. Konečno pa pripominjajo listi, da rok za te razgovore še ni določen, ker pač nihče ne ve, kako se reši zamotana nagodbena sfera.

Volivni oklic moravske mlado-češke stranke.

Moravska mladočeška stranka s svojim voditeljem dr. Stranskim na čelu je že prišla na dan s svojim oklicem za deželnozborske volitve. V tem oklicu se uvodno protestira, da bi bil moravski deželni zbor v svoji dosednji sestavi pravi izraz ljudske volje, zahteva popolna avtonomija ter izjavlja, da češki narod nikdar ne bo pozabil, da je imel nekdanj lastno državo. Zahteva se popolna jezikovna in politiška ravnopravnost, in uredba splošne in enake volivne pravice z odpravo vseh volivnih privilegijev veleposestva in trgovinskih zbornic. Posebno zanimive so zahteve Mladočehov glede šolstva. Poleg nadaljnjega razvitka zahtevajo namreč popolno emancipacijo šolstva od državnih in verskih vplivov; učiteljstvo mora biti neodvisno od državnih in cerkvenih oblastev. Konečno se zahteva v najbližnjem času ustanovitev češkega vseučilišča za Moravo. — Končuje pa oklic z naslednjimi značilnimi besedami: »Stranka se opira na krščanska načela (prav kakor naši Narodovci ob volitvah), nastopala pa bo z vso enerģijo proti klerikalni agitaciji in se vselej upirala zlorabi vere ter duhovskega stanu v politiške namene. Stranka bo vedno visoko dvigala prapor neodvisnosti in svobode laiškega stanu od cerkve.« Na krščanskih načelih hočejo torej vstrajati Mladočehi, pri tem pa ne marajo nikake odvisnosti od cerkve. To je res liberalno krščanstvo! Kaj čuda torej, da se katoliško prebivalstvo moravsko s studom obrača od takih ljudij in jim bo pri volitvah pokazalo hrbet.

Vedno bolj v dolgove!

Moderno državno gospodarstvo se je tako privadilo dolgov, da se vse že dela »na puf«, a plačevanje se kar mirno prepušča potomcem, ki bodo pač čudno govorili o svojih prednikih, kateri so jih izročili kapitalistični sužnosti. Še celo države, ki stoje na visokem gospodarskem stališču, ne morejo ob takim gospodarstvu ohraniti ravnotežja v financah. Nemčija računa že z deficitom 150 milijonov mark v proračunu. Ti se bodo seveda najeli pri velekapitalistih, da se na zunaj vrzel v blagajni zamaši. A trajno se na ta način vendar ne bo dalo vladati.

Avtorizacija cerkvenih redov.

Ene najvažnejših nalog francoskega parlamenta v bližnjem zasedanju bo poleg proračuna razprava o prošnjah cerkvenih redov

za državno priznanje. Z dotičnimi zakonskimi načrti, katerih je vlada doslej izdelala 456, se bo pečala najprej posebna komisija poslanske zbornice, potem pa plenum tega zastopa. Pri tem reševanju navedenih prošenj se bo postopalo nekako tako-le: Vlada si bo za vsako prošnjo posebej izposlovala izjavo dotičnega občinskega zastopa, kjer je sedež kongregacije, zahtevala poročilo prefekta dotičnega okraja v čegar področje spadajo šolski oziroma bolniški ali strogo duhovni redovi. Kongregacije same morajo predložiti: 1. po predstojniku podpisano prošnjo, 2. zaznamek članov kongregacije, 3. redovna pravila, 4. premoženjski izkaz, 5. izjavo o podreditvi pod jurisdikcijo škofa, 6. tozadevno izjavo dotičnega škofa. Na podlagi teh poizvedb bo stavila vlada svoje konkretne predloge za ali proti pritrditvi, in jih predložila parlamentu. Poslednje pa velja le za posamezne zavode že potrjenih kongregacij; prošnje nepotrjenih kongregacij se pa predlože državnemu svatu. Vlada bo v parlamentu neki delala na to, da se vrši istodobno razprava o prošnjah sorodnih si kongregacij, s čimur bo delo znatno okrajšano. Zelo zanimivo je, kako se bo v parlamentu volila dotična komisija. Navadno se komisije volijo tako, da vsak izmed 11 oddelkov zbornice voli del dotične komisije. Na ta način je mogoče, da se ustvari v komisiji prime-roma enako razmerje strank, kakor v zbornici. Sedaj pa vlada pritiska na to, da se bo volila ta komisija v plenumu zbornice. Framasonska večina bo v tem slučaju kajpada posrbelala, da zagovorniki kongregacij ne bodo prav nič ali le prav neznatno zastopani. V takih razmerah pač ni pričakovati ugodne rešitve predloženih prošenj.

Rusko-kitajska pogodba glede Tibeta.

Nekateri rimski listi vedo poročati, da je ruska vlada pred nedavnim sklenila s Kitajci tajno pogodbo, glasom katere se priznava pravoslavni cerkvi ter lamizmu v Tibetu popolna svoboda, obenem pa izključuje vsako drugo veroizpovedanje. O proizvedbi te tajne klavzule so se baje že završili dogovori mej ruskimi misijonarji ter Dalai-Lamo. Koliko je resnice na tej vesti, se kajpada sedaj še ne da konstatirati, umevno pa je, da je že sama ta vest provzročila opravičeno vznemirjenje mej katoliškimi misijonarji v Tibetu, ki so posebno v zadnjem času delovali zelo blagodejno mej ondočnim prebivalstvom. Čuje se, da se v kratkem prično resni dogovori mej Vatikanom in rusko vlado, da se popravi velika krivica, ki se je dogodila katoliški cerkvi, če se je res sklenila taka tajna pogodba.

Novo Combesovo nasilje.

Iz Pariza dohaja skoro neverjetno poročilo, da je ministerski predsednik Combes ukazal prefektom v Bretagni, naj prepovedo duhovščini, da bi se še nadalje posluževala bretonskega jezika (ali bolje narečja) pri poučevanju krščanskega nauka. Bržkone izkušna francoski trinog doseči ravno isto, kot pruska vlada na Poznanjskem: odtrgati polagoma prebivalstvo od katoliške vere. Upajmo pa, da ta vladni poizkus ne bo imel nobenega uspeha. Prebivalstvo se bo kot en mož ustavilo takemu nasilstvu in zahtevalo zase pravice, ki mu gredo.

Pelletan ima zopet smolo.

Francoski mornariški minister Pelletan menda še ni storil niti enega koraka, ki bi se mogel imenovati srečen in ki bi ga mogli odobravati njegovi ministerski tovariši. Zadnjič jih je spravil v veliko zadrego s svojima znanima govoroma o zunanji politiki, sedaj je pa v svojem področju učinil dejanje, ki povzroča Combesu največjo preglavico. Najprej je odšel iz službe »preveč klerikalnega« mornariškega prefekta v Toulunu, ki ga je radi njegovega človekoljubnega nastopa spoštovalo vse oboje, potem pa je ta »radikalni socialist«, ves »vnet« za socialne reforme, iz štedljivostnih ozirov ondotnim delavcem naložil več neprosto-voljnih prostih dni v mesecu ter jim s tem odvzel velik del zaslужka. Delavstvo se hoče maščevati nad vlado s splošno stavko, z njimi se je pa izjavilo solidarno delavstvo enajsterih drugih ladjedelnic. Ministerski predsednik ima sedaj umevno polne roke dela, da popravi, če možno, kar je zakrivil

Pelletan, in odvrne veliko škodo, ki preti francoski mornarici in vladi sami.

Iz brzojavk.

Nagodbena pogajanja se jutri nadaljujejo v Budimpešti. Naši ministri odpotujejo danes z Dunaja. Ogrski ministri so se včeraj posvetovali o vprašanju, posebno o stališču Szellovem napram nagodbi. — Ogrski državni zbor se snide dnó 18. oktobra. Nagodbene predloge se predlože obema parlamentoma istodobno. — Vsepoljski shod v Lvovu. Priprave za shod so dovršene. Shod bo političen. Na shodu bodo poročila o političnem stanju poljskega naroda v Avstriji, Rusiji in Prusiji, o organizaciji v Galiciji, Šleziji, Bukovini in prekomorskih zemljah itd. — Odprava uradniške službene kavicije. Dunajski listi poročajo, da se v državnem zboru kmalu predloži načrt, s katerim se bodo odpravile uradniške kavicije. — Španski vojni minister Weyler je podal ostavko, ker kralj ni hotel podpisati enega njegovih dekretov. Ostavka se sprejme šele po sestanku parlamenta. — Podržavljenja državne železniške družbe letos ne bo, kakor javljajo iz dunajskih poučenih krogov.

Kostanjeviškemu obč. odboru več luči!

Iz Kostanjevice, 30. sept.

Kostanjeviški liberalci. živeč od kmečkih denarjev, tudi protestirajo proti obstrukciji, ki se upira nasilstvu liberalcev napram kmečkemu stanu! In vendar obstrukcija ne škoduje kmečkemu stanu in delavstvu, pač pa dela proti kmečki stranki tisti dr. Tavčar, katerega so izvolili častnim občanom. Kdo ima večino v deželnem odboru, ako ne ravno liberalci? In zakaj so liberalci ustavili podpore, katere bi lahko delili? Ker jim ni za podpore, pač pa za nadvlado nad ljudstvom, katere ne bodo nikdar več imeli. Zaposnijo naj si dobro, da je 450.000 ljudi več kakor 50.000. Bili so zlati časi za liberalce, ko je 50.000 meščanov in graščakov imelo več oblasti v deželi, kakor 450.000 kmetov. Prav so imeli poslanci katoliško-narodne stranke, da so se z obstrukcijo uprli tej krivici. Prav je, da deželni zbor ne bo prej deloval, dokler se ta krivica ne odpravi!

Toda kaj briga ta krivica kostanjeviški občinski odbor, v katerem se svetijo c. kr. imena, namešana z grajščinskimi in gostilniškimi! On protestira in s tem zagovarja krivico, ki se godi kmečkemu stanu. Častnim občanom so izvolili onega dr. Tavčarja, ki se najbolj upira dati ljudem pravico, katere jim gredo. Težko je pogoditi, zakaj! Mi ne vemo za nikake njegove zasluge za Kostanjevico. Mogoče, da so liberalci prosili deželni odbor za kako podporo, katere tako krvavo potrebujejo, da bi izpolnili le eno obljubo, katerih so veliko storili ob času volitev. A zdaj čakajo volivci zastoj uresničenja. Lahko je obljubiti cesto, kadar se potrebuje kmečkih glasov pri volitvah, kaj ne, gospod Globočnik? Kako ste pa izpolnili svojo obljubo? Dali ste milostno 5 kg. smodnika za popravo stare poti mesto nove ceste. To je darilo vredno grajščaka?

Bolj potrebno, kakor protestirati, bi bilo skrbeti, da ne bi reveži umirali v občinskem zaporu zaklenjeni, pozabljeni od vseh, lakote in brez svetih zakramentov, kakor se je to zgodilo preteklo spomlad. Rajši mislite in globoko premišlujte, ker drugače ne boste našli poti, kako bi se moglo odpraviti to zlo, da ima občina in mesto le eno slabo sobico, ki služi zaporu in bolnišnici obenem. O liberalno nazadnjaštvo!

Z imeni, katera so podpisana v protestu, se ne bomo veliko ukvarjali. Znan je Globočnik, ki za časa volitev ni hotel biti grajščak, ampak kmet, kateremu so pripravljali liberalci sedež na Dunaju in v Ljubljani, a on se je rajši pokoril kmečki volji. Kdo naj bi podpisal, ako ne on? Veliko krivico so v tem protestu storili tudi Martinu Colariču po dom. Gorniku, katerega so kar čez noč naredili za veleposestnika in ki je baje lastnoročno podpisal zapisnik, a ga dne 24. avgusta niti pri občinski seji ni bilo. Ali je mogoče zato avanziral za veleposestnika, ker k njemu hodi pit iz Ljubljane dr. Kužar? In podpisal je četr ure daleč zapisnik občinske seje 24. avgusta. Ali je to mogoče? Naši »poštenjaki« liberalci bodo to imeli za malenkost, a postava občinskega reda pa le pravi, da nepričujoči odborniki ne morejo pismeno glasovati, niti kakemu drugemu odborniku naročiti, kako naj on zanje glasuje.

Večina odbornikov ni razumela resolucije in jih je bilo več proti, a dopisnik »Sl. Nar.« je videl vse lastnoročno podpisane, akoprav vsi niti pisati ne znajo. Upamo si postaviti tudi ponižno vprašanje razvilitim liberalcem v občinskem odboru kostanjevi-

škem, od kdaj so Jakob Colarič, Teodor Lappa in Janez Zgonc občinski odborniki? Na tak način ste podpisali kar tri namestnike v protestu, ko cela občina ve, da je samo eden občinski odbornik odšel v Ameriko? Kaj pa pravi c. kr. okrajno glavarstvo na to nepostavno postopanje? Ali mogoče tudi odbrava?

O drugih nepostavnostih za enkrat molčimo, a prišel bo dan, ko bodo ljudje sami prav pošteno obračunali s tistimi, ki imajo samo na jeziku koristi kmečkega stanu. Zaposnijo naj si, da jim takrat tudi dr. Tavčar ne bo mogel pomagati, akoprav imajo zdaj še nekaj upanja na njegovo pomoč.

Sicer pa pride kmalu na dan tudi kostanjeviška grajščina, in takrat bomo spustili še več luči v liberalni zastop!

Dnevne novice.

V Ljubljani 4. oktobra.

»Narod« med celjskimi zaupniki.

Po včerajšnjem članku »Narodovem«, ki poroča o vseh zaupnih podrobnostih, se pač čudimo, zakaj niso povabili na zaupni sestanek poročevalca »Deutsche Wacht«. Tako bi vsaj preko »Naroda« ne bilo treba stvari izdajati nemškim listom. Take razmere se pač ne bi smele trpeti. Odločno stojimo na stališču, da se na ta način prav slabo skrbi za štajersko slovenstvo. List, ki razdira slogo štajerskih Slovencev in ki pomaga nemškemu tarjem, je zaupni list tamonjskih voditeljev? Kakšen sad bo rodila taka politika? Isto nezaupanje, ki ga imamo do »Naroda«, moramo imeti tudi proti tistim kandidatom, ki podpisajo »Slovenski Narod«, duhovščini pa se v obraz laskajo! Iz »Naroda« izvemo, da se nekateri hoteli kandidirati znanega Kača iz Žalec, da je pa ta kandidatura propadla, kar je prav za prav tudi zaslужil. Gospod dr. Dečko se je moral zagovarjati proti napadom, zakaj poslanci niso opustili abstinence. Dr. Dečko je rekel, da je obstrukcija v štajerskem dež. zboru neumnost in da bi mandata ne sprejel, ako bi moral takoj obljubiti, da pojde v deželni zbor. Zbor mu je dal proste roke v tej zadevi, kakor tudi drugim poslancem. Seveda bo za gospode odvetnike koristnejše biti doma v svoji pisarni, kakor pa v deželnem zboru, kjer bi bilo treba krepko zastopati slovensko stališče. O naznanjenih kandidaturah smo že včeraj povedali svoje mnenje. Naj bi se štajerski duhovščini in katoliško mislečim kmetom prepozno ne odprle oči in naj bi si vendar že ustanovili odločno narodno vodstvo na ljudskem temelju!

Pogreb gospoda mestnega župnika Felixa Zavodnika v Škofji Loki vršil se je včeraj 3. oktobra ob izredno veliki udeležbi in splošnem sožalju. Vsa Škofja Loka in okolica, jednako tudi mnogo prijateljev in čestilcev pokojnika od daleč prihiteli so, da blagemu pokojniku izkažejo poslednjo čast. Duhovnih tovarišev je prišlo 50, znamenje, kako izredno priljubljen je bil umrli župnik mej stanovskimi tovariši. Govoril mu je v slovo kanonik Karlin, pokopal ga je kanonik Kalan. Svoje skromno imetje je volil vse za škofove zavode. Prostor na pokopališču si je pred tremi leti sam izbral, tedaj še zdrav in ne sluteč, da se zanj na določenem prostoru tako hitro skopljel grob. V oporoki se vsem prijateljem in znancem priporoča v pobožni spomin. Naj v miru počiva!

Napad na goriškega nadškofa.

»Primorski List« poroča: Kako napredna stranka v dejanju uvaža svoje geslo: Vse za svobodo, omiko in napredek, nam dokazujejo dva slučaja, ki sta se pripetila minole dni. Ko je presviti knez nadškof birmoval v Rihembergu, podal se je na vizitacijo podružne cerkve sv. Katarine. Ko se je presviti v spremstvu župnika in svojega tajnika vračal od vizitacije, sreča ga večja družba moških, in sicer večina mož. Ko zagledajo nadškofa, začno naenkrat vpiti: Živio dr. Tuma, živeli naprednjaki, dol s farji itd. Eden izmed njih pa je pristopil k nadškofu in mu skoraj na uho zatulil: »Dol tudi s škofom!« Drugi slučaj se je dogodil v rojstnem kraju proslulega Andrejca. Na Mali Šmaren peljal se je neki italijanski duhoven iz Gorice iz Volč v Kobarid. Ko se proti večeru vrača iz Kobarida, zažene se tik pred Kobaridom tolpa ljudij proti vozu

in vpije: »Dol s farji« itd. Tako nizko je padla torej napredna omika. Tako globoko je napredovala že napredna stranka. Napadli so nadškofa, ki ni storil nikomur nič zalega, napadli so italijanskega duhovnika, katerega niti ne poznajo. — Tako je torej napredna vzgoja. Ali se ne zgraža slednji pošten človek nad pojavi tolike posurovelosti? — Dobro smo vedeli, da liberalci tudi sedanjemu prevz. g. nadškofu ne bodo dolgo prizanesli.

Iz učiteljskih krogov. Na šolskem polju na Kranjskem je marsikaj narobe, in to v dobi »šolskega napredka« in »svobode« učiteljev. Starejši učitelji, ki so še čvrsti in zmogni za šolo, se kar po vrsti pošiljajo v pokoj. Kajpada: treba novih, šilih močij, ki znajo poučevati po »novi metodi«. Ako zna Janezek dobro popisati domačega mačka ali kukavico, potem je šola izvrstna, učitelj vzgleden. Kakor da bi kmečki otroci za življenje ne potrebovali koristnejših nauk! Te formalnosti so tudi mnogo vzrok, da vedno bolj primanjkuje moškega učiteljstva. Merodajna gospoda menda že uvideva, da se je urezala, zakaj ponekod že vabijo pred kratkim upokojene učitelje kot »suplente«. Ali ni to izborna gospodarstvo! Učiteljstvo pa obsepavajo z ukazi, razpisi, odluki, grožnjami itd., da že stoče in joče, pod pritiskom terorizma. Lepa svoboda to v novejši dobi!

Novomeškim županom je bil mesto g. dr. J. Schegule izvoljen ondotni lekarnar Simon pl. Sladović.

Pomembno gibanje na Štajerskem. Mladeniška slovenska organizacija za beležuje zopet lep uspeh. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je zbrala preteklo nedeljo k papeževi slavnosti nad 700 udeležencev. Govori zavednih mladeničev so marsikateremu privabili solze radosti v oči. Z velikim vespehom so igrale mladenke igro »Lurška pastarica«, mladeniči pa igro »Dr. Veznač«, katero je izdala »Slovenska kršč. soc. zveza«. Ta prireditelj je mnogo ljudi odvrnila od nemškutarskega »Štajerca«. — Jutri imajo jarenski mladeniči v »Citalnici« po večernicah svoj podučni shod, na katerem bodeta tudi dva mladeniča govorila o shodu nepolitičnih društev v Ljubljani. Na tem shodu ima mlada »Zveza« svoj prvi občni zbor. Na vsopredu je: Pozdrav, govori, pozdravi drugih mladeničev in deklet, volitev novega odbora, slučajnosti ter predlogi in nasveti. — V Št. Pavlu pri Preboldu so mladeniči preteklo nedeljo lepo igrali igro »Novi zvonovi na Krtni«. Nato je imel đ. g. Evald Vračko poučen govor o škodljivem uplivu opojnih pijač, v katerem nam je živo opisoval, kakšna velika rana za slovensko ljudstvo je pijančevanje. — Le yrlo naprej s takimi prireditvami vrli mladeniči štajerski!

Iz Trsta nam piše neki slovenski oče, da so tržaški Slovenci zelo hvaležni kranjskim delavcem, ki so dokazali na shodu v »Katoliškem domu«, da slovenska vzajemnost ni mrtva črka, kakor kriče naši narodni nasprotniki dan za dnem, temveč da reši prav slovanska vzajemnost tržaške uboge trpine iz laških in nemških krempljev. Hvaležni pa bodo tržaški slovenski očetje vedno g. poslancu Žitniku, ki se je zavzel za nas, kakor se more le brat za brata. On se je brigal že za naše tržaško šolstvo in obljubil nam je, da bo tudi v bodoče tržaško šolsko vprašanje v rokah vseh slovenskih državnih poslancev. Bog plati njemu in vsem neustrašenim bojevnikom za slovenske šole v Trstu! Mi vemo, da jim bo ta boj težak, ker nasprotoval jim bo znani zistem, mogočni laški gospodje, ki so podpirani iz one države tam za veliko lužo, in razni »oziri« — a boj pravice nad krivico je še vselej slavil svojo zmago. Neustrašeno torej v boj, vrli slovenski poslanci, saj v tem boju ne boste osamljeni, saj v tem boju Vas spremljajo goreče molitvice naših nedolžnih otrok, katere jih učimo moliti za njih največje dobrotnike — za borilce za slovenske šole v Trstu. Bog blagoslovi Vaše delo!

Konferenca duhovnikov kamniške dekanije bo v Vodica 20. t. m. ob 10. uri zjutraj.

Socialni demokrati v Radovljici imajo jutri ob 3. uri popoldne v gostilni Pristavčevi shod. Govoril bo Linhard iz Trsta. »Rudeči Prapor« se prilizuje kmetom, naj pridejo na shod. Socialni demokrati hočejo torej ribariti za svoja zmedena načela. — Pozor!

Shod na Rakeku. Včeraj teden je znani soc. demokratski »voditelj« Kopač osredil tudi na Rakeku svoje somišljenike z obiskom. Imel je namreč ondi shod, ki je trajal od 8. ure zvečer do polnoči. Vseh zborovavcev s kat. narodnjaki je bilo 54. G. Kopač je doživel malo poraza, kateri pa je že varen. Daljši dopis prihodnjič.

Na Colu pri Vipavi so liberalci z velikim naporom obdržali svoje gospodstvo v obč. zastopu. Ako so liberalci toliko »napredni«, da vidijo naprej, tedaj so jih te volitve poučile, da bo zanje skoro odklenkalo tudi na Colu.

Duhovne vaje je opravilo pri oo. je zvitih skoz mesec september petindvajset đđ. gospodov duhovnikov ljubljanske škofije in eden iz goriške nadškofije. Ako si nekateri še letos isto žele, ter nimajo ovire od svoje strani, lahko se jih tudi v oktobru sprejme po več na teden (vsak ponedeljek). Pojedincem se pa postreže tudi po zimi.

Mestni svet tržaški. V četrtek zvečer je imel mestni svet tržaški prvo sejo po poletnih počitnicah. Župan Sandrinelli se je spominjal smrti Nabergojev. Med njegovim govorom pa so se svetovalci razgovarjali med sabo, a za to dresirana galerija je godrnjala. Proti vsaki parlamentarni navadi pa ni povabil župan svetovalcev, da bi bili vsi s sedežev, a tudi svetovalcem se ni niti sanjalo, da bi bili storili kaj takega. S tem so pač dokazali, kako znajo oni, sinovi laške kulture, spoštovati visocanstvo smrti, katere je celo sveta divjakom v srednji Afriki. Zanjim se je spominjal v izredno gorkih besedah pok. Galattija, ki je zapustil vse svoje premoženje za novo norišnico, in vsi svetovalci so skočili na županov poziv na noge. Slovenski poslanci so tudi to storili, dasi so malo prej laška gospoda na tak izzivalec način hoteli onedastiti spomin Nabergojev. Na to je dal župan prečitati Banellijevo pismo, v kateri ta odlaga čast svetovalca. Tako je sedaj I. volini okraj v tržaški okolič brez zastopnika. Isto tako je storil tudi dr. Dompieri. Svetovalci Combi je predlagal, naj pošljejo 1000 kron v Sicilijo radi zadnjih nesreč, kar je bilo enoglasno sprejeto ob ploskanju galerije in narceno županu, naj izroči denar tukajšnjemu laškemu konzulu. Framason dr. Spadoni je predlagal, naj župan izreče francoski republiki sožalje laškega Trsta na izgubi Zole, za kar naši niso glasovali. Vršila se je na to volitev I. podpredsednika in od 48 oddanih glasov dobil je žid dr. Veneziani 29 glasov. — Mestnih svetovalcev je menda 53, večina 5 glasov je gotovo revna, ki pa priče, da ta žid Venezian ni več vsemogočen v mestnem svetu.

Poroke. Poročil se je danes v Dvoru na Dolenjskem trgovca g. Jos. Wokaač z gđ. učiteljico Hortenzijo Slokar. — G. J. Mausser, računski podčastnik v Ljubljani, se poroči z gđ. Fellerer. — Poročil se je v Trstu inženir g. Ernst Lavrenčič z gđ. Pavlo Tavčar.

Nova učna knjiga. Ministerstvo je odobrilo A. Senekovičovo »Fiziko za nižje gimnazijske razrede«, drugi popravljeni natis. Cena 3 K 60 v.

Nova zastava slovenskih kršč. soc. delavcev. Slovensko-katoliško delavsko društvo v Gorici nadaljuje z nabiranjem darov za novo zastavo. Doslej je nabranih 156 kron. Prijatelje poštenega slovenskega delavstva prosimo, da pomorejo vrlemu goriškemu katoliškemu delavskemu društvu skoro razviti svojo zastavo.

Nove razglednice. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je izdala jako krasne nove razglednice s slovenskimi barvami. Teh razglednic 100 komadov stane 7 kron, 50 komadov 4 krone, posamezen komad 10 vinarjev.

Potujčevanje slovenskih otrok. Da morejo Lahi potujčevati slovenske otroke, v to jim je treba denarja. In ta denar na-

bira »Lega Nazionale«. V Avstriji je do 800.000 Lahov. Razume se, da je v tem številu mnogo mnogo tisoč naših ljudij. In vendar ima »Lega Nazionale« 20.000 članov s 140 podružnicami. Za zidanje šol potrosila je »Lega« v 10 letih 350.000 kron. Ona plačuje na leto 60.000 kron za šole; v desetih letih znašali so prispevki 400.000 kron, dohodki veselice pa 150.000 kron. Vsi dohodki znašali so v 10 letih 900.000 kron. »Legino« premoženje znaša 430.000 kron. Nočemo tu primerjati dohodkov in stroškov družbe sv. Cirila in Metoda. Le toliko rečemo: Dokler ne bo imela družba sv. Cirila in Metoda toliko članov, kolikor nas je Mohorjanov, dokler ne zavlada po Slovenskem isto navdušenje za našo družbo, kakoršno goje Lahi do Lege, do tedaj . . . nedolžna slovenska deca, saj ti nisi kriva, da vzgajajo iz tebe slovenske janičarje . . . da ti zaničujejo svoje roditelje . . . da se tebi stidi, kar je bilo tvojemu očetu sveto . . .

Laška politika in naši interesi. Pod tem naslovom piše tržaški »Il Sole«: »Če podpira italijanska vlada narodno laško gibanje po teh naših deželah in če tudi daje denarne podpore kakemu tržaškemu iredentovskemu časopisu, dela to jedino le radi tega, da pripravlja ugodna tla izseljevanju neštevilnim brezposelnim osebam, katerih število vedno narašča in se naglo premika proti severu. Italijanska vlada vé prav dobro, da bi nobena evropska država ne dovoljevala vednega in nevarnega priseljevanja brezposelnih Lahov. Nedavni dogodki na Francoskem in tudi po drugih krajih pričajo nam jasno o tem. Da se »regnicoli« raztresajo po svetu, to je koristno italijanski ekonomiji, a pri nas postanejo oni oročje v rokah onih, ki hočejo ribariti v kalni vodi, kateri potrebujejo velike umetne večine pri številkah za svoje narodne smotre. Italijanski vladi je narodna agitacija v teh krajih zelo ljuba, ker jej dovoljuje gojiti prazno upanje. Istinita nevarnost, katere ni še nihče opazil, niti naše vladne oblasti, je in sicer ta: Italija tiho zaseda naše dežele, ne da bi naša vlada to zapazila, in pošilja sem neprenehoma legije laških delavcev, da se polaste tu dela, ki je prav za prav »fons vitae« vsake dežele. Sicer je to mirna okupacija, a njene politične posledice — če se ne bo o pravem času kaj ukrenilo — videli bodo naši nasledniki«. — To je ravno, kar mi vedno naglašamo. Mesto da bi imeli domačini domači kruh, morajo ga iskati v Ameriki in drugod, laškim podanikom »regnicolom« pa se dovoljuje zasjedanje najbolj izpostavljenih dežel!

Poraz liberalnega kandidata. Županom v Opatjem selu je izvoljen gospod Alojzij Marušič. Napredni kandidat je popolnoma pogorel.

Domača isnajdba. G. Jakob Šivic je iznašel pripravo, v katero se naloži do 50 komadov cigaret, in iz katere s privzdigovanjem pride samo ena ven.

V bolnico usmiljenih bratov v Kandiji so v minolem mesecu sprejeli 115 bolnikov ter je bilo skupno oskrbovanih 184 bolnikov. Koncem meseca jih je ostalo v bolnici 58 bolnikov.

Laška zavijanja. V Turinu izhaja list »Stampa«, ki se peča tudi z razmerami avstrijskih Lahov. »Stampa« piše mej drugim: »Ker ni šel laški kralj na Dunaj, pisala je za časa njegovega potovanja v Petrograd in Berolin dunajska »Neue Freie Presse«, da se Lahom v Avstriji dobro godi in da bi se lahko Avstrija in Italija sporazumeli tudi na političnem in gospodarskem polju. Nikdar ni še napisal noben list take novice, ki bi tako hudo nasprotovala resnici. (Ali čujete zavijaja?) Vsak dan prinaša avstrijskih Lahov nove pritožbe, proteste, interpelacije v državnem zboru, v deželni zborih, v občinskih sejah, v političnih društvih. Povsod žalijo laško narodnost. Avstrijska vlada hoče potujčiti Lahe, na laški zemlji ne dovoljuje laških šol, (ali vidite lažnika?), pripoznati noče diplom na univerzah v Italiji (še to bi se manjkalo!), a troši milijone za slovanske šole. (Bum!) Avstrijska vlada se trudi, da bi poslovanila ali germanizirala javne urade, (laški napisi in laški notranji jezik na vseh c. kr. oblastnih nam dokazuje, kako laže), sodnije, vojaške oblastnije (tudi vsi vojaki naj bi že

govorili laški!) in dovoljuje duhovnikom in učiteljem, da s šolskega odra in cerkvene prižnice hujskajo proti Lahom. (Tako res delajo Lahi proti Slovanom!) Vlada se trudi, da bi izbrisala vsako sled Lahov na vztočni obali Adrije (ker nam odpira povsod slovenske šole, kaj ne?) Laški poslanci se vsled teh groznih (!) krivic pripravljajo na najstrožjo opozicijo sedanjemu ministerstvu. — Komentara ni treba.

Za tržaške Slovence »Hrvatska« je na uvodnem mestu objavila članek, v katerem z vsem ognjem in sočutjem piše o tržaških Slovencih in se spominja tudi manifestnega delavskega shoda v Ljubljani. Mej drugim piše: »Mi bi želeli, da bi tudi druga društva in drugi razredi prebivalstva pokazali isto solidarnost s slovenskimi brati v Trstu. Na Dunaju morajo znati, da tržaški Slovenci niso osamljeni, nego da so združeni vsi ostali slovenski in hrvaški bratje. Mi smo s Slovenci, njihova stvar je tudi naša, ker so od naše krvi. Ž njimi smo, kar oni zahtevajo, ker boreč se za sebe čuvajo hrvatsvo in slovanstvo. Ž njimi smo, ker njih junaštvo zasluži najizdatnejši podporo. Ž njimi smo tudi zaradi višjih političnih razlogov. Za malim vprašanjem ene ljudske šole se skriva borba za bodočnost tržaškega mesta. Česar vlada ne vidi ali noče videti, to moramo videti mi in vlado prisiliti, da še ona to vidi. Ako noče, gorje ji, a sebe moramo rešiti.«

Umor na cesti. Minuli ponedeljek je na cesti blizu Velenja ustrelil baje neki J. Pungračič branjevko M. Persoglio, stanujočo v Celju. Morilec je potem tekkel v trg in ves v strahu pripovedoval ljudem, da so ju napadli roparji in ženo ubili. Živel je z njo v divjem zakonu in bil zadnji čas ljubosumen nanjo. Da bi bil Pungračič storilec, še ni dokazano in je stvar še nekoliko nejasna.

Vzorno gospodarstvo je pri avstrijskem Lloyd, to je pri onem parobrodnem društvu, katero morajo z denarjem podpirati tudi slovenski davkoplačevalci. Torej poslušajte! Lloydovim svetovalcem so letos povišali plačo vsakemu za 2000 kron, tako da dobiva vsakdo izmed njih na leto 14.000 kron. Bivši častnik pri c. in kr. vojni mornarici, ki je pa pred tremi leti prestopil k Lloyd, prišel je v treh letih do 7200 kron letne plače. Noben zavod, nobeno industrijalno podjetje, nobena trgovska hiša nima take revizije, kakoršno ima Lloyd, ki ga pa stane na leto 120.000 kron. Pri Lloyd mejujejo zelo pogostoma predstojnike uradov, generalne tajnike in direktorje, a nobeden teh gospodov noče rabiti pohištva svojih prednikov, temveč si vsakdo da napraviti novo pohištvo; vse staro pohištvo, dasi je še dobro, pa vržejo v podstrešje, kjer pokrito s prahom, polagoma gnije. Milijone so potrosili, da so obnovili stanovanje predsedniku Beckerju in drugim v Lloydovi palači; v drugem nadstropju te palače je tak luksuz, da vsakdo misli, da je prišel v stanovanje kake visoke dame, ne pa v javni urad.

Ulom. V noči od 1. oktobra so ulomili dosedaj neznani tatovi v hišo gostilničarja M. Peklarja pri sv. Jakobu v Slov. gorici ter mu odnesli okoli 1000 kron gotovega denarja.

Poštna vest. Vožna pošta se je vpe-ljala s 1. oktobrom med poštne uradoma v Ljutomeru in pri Mali Nedelji namestu poštne sela. — S 1. sept. t. l. se je med poštne postajama pri Sv. Andražu pri Leskovcu in St. Vidom pri Ptujju mesto poštne pota upeljala vožna pošta, ki vozi vsak dan.

Zagrebiška policija se podržavi. Ban Khuen Hedervary je imenoval okr. načelnika v Karlovcu in vodjo policijskega komisariata Aleks. Winklerja za voditelja zagrebiške policije. S tem je baje storjen prvi korak za podržavljenje zagrebiške policije.

Izseljevanje goriških Slovencev. Tudi na novi vipavski železnici Lahi niso pozabili na izzivanje Slovencev. »Gorica« piše: Vožni red vipavske železnice nam je bil dostavljen od c. kr. ravnateljstva državnih železnic tiskan v italijanskem jeziku. Vipavska že-

eznica teče izključno po čisto slovenskih tleh. Mi si torej ne moremo niti misliti, da bi ta vojni red ne bil tiskan tudi v slovenskem jeziku. Če je pa ta vojni red tiskan tudi v slovenskem jeziku, o čemer niti dvomiti ne smemo, potem vprašamo: kako da pride uredništvo slovenskega lista do voznega reda tiskanega v italijanskem jeziku? Ako je to raznašalčeva krivda in bi nam bil ta donesel vojni red tiskan v italij. jeziku le po pomoti, potem je ta stvar deloma odpustljiva. Ako mu je bilo pa naročeno, da nam uroči vojni red tiskan v italijanskem jeziku, potem smatramo to za izzivanje in sicer od tiste strani, kateri izzivanje najmanj pristaja, in protestujemo pri tej priliki odločno proti takemu postopanju!

Značilno. Neki pazinski redar je v službi položil roko na nekega italijanskega državljanca, ker je žalil obdanske redarje. Redar je bil vsled tega od okr. sodišča v Pazinu obsojen, Italijan je bil prost. Redar se je pritožil na okrožno sodišče v Rovinju, kjer je bil oproščen. Značilno je, da so bili že večkrat v Pazinu obsojeni redarji v drugi instanci oproščeni in da italijanski listi poročajo o obsodbah, o oprostitvah pa molče.

Razstava grozdja, vina in sadja v Krškem. Kmetijska podružnica krška priredi v nedeljo in ponedeljek, dne 12. in 13. oktobra, v šolskih prostorih v Krškem grozdno, vinski in sadno razstavo za politični okraj krški, spojeno z razstavo kletarskega in vinogradniškega orodja, po naslednjem vspredu: V nedeljo, dne 12. oktobra: 1. Ob 9. uri: slovesna otvoritev razstave. 2. Ob 10. do 12. ure: poučni govori. 3. Ob 2. uri popoldne pokušnja raznih vin krškega političnega okraja. 4. Izlet v krško okolico. V ponedeljek, dne 13. oktobra: 1. Ob 9. uri: praktična razkazovanja raznih kletarskih in vinogradniških priprav. 2. Ob 10. uri: razdelitev častnih daril in nagrad v gotovini, in sicer: A. Častna darila: 1. 2 srebrni kolajni c. kr. kmetijskega ministarstva. 2. 3 deželna darila. 3. 2 bronasti kolajni c. kr. kmetijskega ministarstva. 4. 4 bronaste kolajne c. kr. kmetijske družbe kranjske. B. Nagrade v gotovini kmetijske podružnice v Krškem. 1. 5 nagrad po 10 kron, 2. 10 na grad po 5 kron. Skupaj 26 daril in nagrad. 3. Izlet v krško okolico.

Pešpotovalec po Evropi. Včeraj je bil v Trstu Peter Lemert, klepar iz Belgrada, ki je peš prepotoval že vse evropske države in vse provincije razven Španije in Portugala.

Tovorni vlak povozil pestunjo in 5letnega otroka. Bizu postaje Kindberg na Gor. Štajerskem je šla včeraj neka pestunja s 5letnim otrokom preko železniške proge v hipu, ko je bil prehod že zaprt radi bližajočega se tovornega vlaka. Ko sta bila sredi proge, pridrvi vlak in podere oba na tla in gre preko nju. Otrok je bil na mestu mrtev, dekla pa je umrla v malo urah.

Stavka strojarskih delavcev v Mirnu traja še vedno. Od 22. septembra že počiva vse delo. Delavci so res slabo plačani. Ni treba povdarjati, da so strojarji gospodarji liberalci in naprednjaki.

Sejmi po Slovenskem od 6. do 11. oktobra. Na Kranjskem: 6. okt. v Novem mestu, pri Fkri, na Jesenicah, Gor. Legatu, na Vidmu pri Krki, Litiji in St. Rupertu in Vinici; 7. pri Sv. Heleni; 8. v Ljubljani, Motniju, Zgorju na Notr., Zlenski vasi in Šturiji; 9. v Toplicah, Šempetru na Notr. in Sodražici; 11. v Senožetih in Radečah. — Na sloven. Štajerskem: 6. pri Sv. Mariji v Jarenini, pri Sv. Urbanu pri Slivnici; 8. v Lavboku; 11. v Polčanah. — Na Koroškem: 6. v St. Vidu. — Na Primorskem: 6. v Basunu in Kastvu; 7. v Pádovi; 10. v Turjaku.

Cerkveni letopis.

V mariborsko bogoslovnico so sprejeti naslednji gg. abiturienti: Julij Baršič in Franc Dolžan iz Predtga na Kranjskem, Baž Dvoršak iz Svet. Antona v Slov. gorah, Mihael Golob iz St. Mihaela pri Sošanju, Leopold Kolenc iz St. Ene, Franc Kovča iz Gomilkega, Ivan Lamut iz Zreča, Adolf Lenard iz Rajhenburga, Franc Monetti iz Marije Pušave, Josip Ozimič iz Sv. Venclesla, Anton Pintar iz Poljčan, Anton Po-

hleven iz Makol, Matjaž Rodé iz Mengša, Franc Sane iz St. Ruperta pri Celju, Josip Sorn iz Celja, Anton Tkavc iz Laporja, Josip Zidanšek iz Spitališča, Pavel Žagar iz St. Petra v Sav. dolini.

Imenovanje. Čast. o. Jan. Macur, apostol. misijonar in superior oo. lazarištev v Celju je imenovan knezoškofski duhovni svetovalec. — Č. g. Valentin Pipan, vikar v Srednjem, je imenovan za župnika v Zgoniku na Goriškem.

Tedenski koledar.

Nedelja, 5. oktobra: 20. pobinkošna, Rožnivenška; evang.: Jezus ozdravi kraljevičevega sina. Jan. 4. — Ponedeljek, 6. oktobra: Brunon sp. — Torek, 7. oktobra: Marcij p. sp. — Sreda, 8. oktobra: Brigita vdova. — Četrtek, 9. oktobra: Dionizij šk. — Petek, 10. oktobra: František Borg, Gereon m. — Sobota, 11. oktobra: Justina d. — Solnce izide 10. oktobra ob 6. uri 17 min., zaide pa ob 5. uri 17 min. — Lunin spremin: Prvi krajec 9. oktobra ob 6. uri 19 min. zvečer. — Musica sacra v nedeljo, 5. oktobra: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša »Tota pulchra es Maria« zl. P. A. Hribar, graduale »Propter veritatem« in ofertorij »In me gratia« Ant. Foerster. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika sv. maša ob 9. uri: Maša in honorem B. M. V. v G. moll zložil Jan. Schweitzer, graduale »Propter veritatem« zl. Ant. Foerster, ofertorij »In me gratia omnis via« zl. Fr. Gerbič.

Ljubljanske novice.

Povodom cesarjevega godu je bila danes dopoldne ob 10. uri v stolnici slovesna maša, ki jo je daroval presvetli gosp. knezoškof dr. Jeglič ob obilni asistenci. Svetega opravila se je udeležil deželni predsednik baron Hein z uradniki deželne vlade, predstojniki raznih drugih deželnih in avtonomnih oblastev ter mnogo vernega ljudstva. — Tukajšnji šolski zavodi so istotako z udeležbo pri sveti maši praznovali godovni dan presvetlega cesarja.

Peddesetletnica ljubljanske realke, ki se je slovesno obhajala danes, bode znanemc živa priča, kako ponižni so bili močje iz slovenske inteligence za časa nemško-slovenske zveze. V središču slovenske dežele ta gospoda ni znala o tej priliki slovensčini priboriti enakopravnosti. S svojo udeležbo je pričala ta gospoda, da se ji to popolnoma umestno zdi in da niti poguma nima javno protestirati proti temu. Vsa slavnost je imela nemški značaj, slovenščina je bila popolnoma postranska stvar in še ta prav nič posebno zastopana po J. Lenarčiču z Vrhnike. Pripravljalni odbor je nam pošiljal samo nemške vsprede. Po sv. maši, katero je daroval ob 10. uri v uršulinski cerkvi č. g. profesor Gnezda, vršila se je v okrašenih veži realčnega poslopja šolska slavnost. Navzočih je bilo okoli 100 gostov in zastopnikov raznih oblasti, šolska mladina je stala po stopnicah in v polukrogu. Slavnostni govor je nemški govoril g. ravnatelj Junowicz ter odtal delovanje realke od nje početka in do danes. Sedaj ima realka okoli 550 gojencev. S svojimi zbirkami lahko tekmuje z najboljšimi srednjimi šolami v Avstriji. Gospod ravnatelj se je v par slovenskih besedah zahvalil za naklonjenost deželi, mestu in prebivalstvu, ostalim dobrotnikom pa se je zahvalil v nemščini. S »Hoch« klici na česarja je zaključil gosp. ravnatelj svoj govor. Nato so dijaki lepo zapeli Foersterjevo skladbo »Zur Jubelfeier« ter se je posebno odlikoval gospod Bettetto s samospevom. Nemški govor bivšega učenca je govoril realni učitelj tajnik pripravljalnega odbora g. Schrauzer, doma iz slovenske Planine. Po zval je dijake, naj z vstrajnim študiranjem koristijo oči domovini in državi. Slovenski govor g. Lenarčiča je bil precej ponesrečen. Imel je nekako predavanje gg. profesorjem, kako so se sile proizvajale nekdanj in sedaj ter o modernih realki. Marsikomu se je zdelo, da g. Lenarčič kaže kaj mu je z realke še v glavi ostalo. Ker se je slovenščini mej govori odločil samo ta prostorek, smo pričakovali, da se zastopnik Slovencev malo bolj odlikuje. Po odpeti Beethovenovi skladbi »Cast Bugu« s slovenskim tekstom, je neki dijak imenom gojencev govoril s samonemski, kar je bilo očividno izzivanje ne samo velikega dela slovenskih gojencev, ampak tudi slovenskih udeležencev. Upajmo, da bo ob prihodnjem jubileju realka imela vkljub vsem nemškim intrigam drugačno lice! Po odpeti cesarski himni zaključila se je slavnost, na kar se je vršil banket na strogo strankarsko nemških tleh v — kazeri. In slovenska inteligence je tudi tu zakrivila svoja hrbtišča. Ubogi naš narod, ako bi bila njegova bodočnost, njegova odločnost, vstrajnost in — ponos, odvisna od take inteligence!

Krščanska ženska zveza. Dne 19. t. m. zvečer priredi krščanska ženska zveza dru-

binski večer. Na vspredu bodo jako zanimive točke.

Peticija za odpis potresnega posojila, katero odpošlje društvo hišnih posestnikov vladi, je podpisalo več sto davkoplačevalcev. Upamo, da se bo vlada ozirala na ta obupni klic.

Izlet in shod strokovnega društva tukajšnje tobačne tovarne se vrši jutri v nedeljo na Jezico. Sv. maša bo ob 1/9. uri; shod se vrši v gostilni pri Urbančku. Na shodu poroča g. dr. Janez. Ev. Krek o razmerah v tukajšnji tobačni tovarni.

Izlet slovenskega zidarskega in tesarskega društva na Fuzine se vrši jutri. Člani in prijatelji društva zbirajo se v gostilni g. Pregla se prične ob 3. uri popoldne. Želeti je, naj bi se izleta udeležili tudi družine. Za zabavo in šalo je preskrbljeno, ime gostilničarja jamči za dobro jed in pijačo.

Spremembe pri pošti. C. kr. trgovsko ministerstvo je izdalo naredbo o preosnovi tužnih razmer c. kr. poštinih odpraviteljev in odpraviteljic. Stanje se je tem revežem sedaj zdato izboljšalo, a v primeri naporega dela in velike odgovornosti za vsako malenkost še premalo. To smatramo le za začetek preosnove, ker bode treba vse razmere c. kr. a vendar neeraričnega osebja temeljito preustrojiti. — Veliki odgovornosti in spretnosti, ki se od teh uradnikov ravno tako zahteva kakor od c. kr. eraričnih uradnikov, mora se odmeriti tudi primerna plača. Ker nismo imeli časa novo naredbo natančno pretehtati, spregovorimo o tem še svoječasnno. Kakor smo izvedeli, imenovane so: gospica Terezija Haslinger, kot c. kr. poštna pomožna uradnica I. razreda tretje stopnje, gospica Ema Triller, kot c. kr. poštna pomožna uradnica II. razreda tretje stopnje na filijalki 3, gosp. Antonija Schrantzer, kot poštna pomožna uradnica II. razr. tretje stopnje in gosp. Matilda Jak kot prov. pošt. pom. uradnica III. razreda prve stopnje na filijalki 4 v Ljubljani.

Onđričkov koncert v Ljubljani. Slavni umetnik, c. kr. komorni virtuozi Frano Onđriček bo v nedeljo, dne 19. oktobra koncertoval v Ljubljani, na kar že danes občinstvo opozarjamo.

Na ljubljanskem učiteljskišču je 119 moških in 163 ženskih gojencev.

Kavarna »Mercur« se preseli na sv. Jakoba trg št. 2.

200 kron nagrade dobi tisti, ki odda ali naznani najditelja zadnjič v mestu zgubljenih 1200 kron.

Napadi. Dne 2. t. m. ob 1/7. uri zvečer je na Martinovi cesti Martin Šeme, delavec v predilnici, napadel Jožeta Mihaliča, delavca ravno tam, in ga je udaril z okroglim, na vrvi privezanim železom po prsih. Nameraval ga je udariti po glavi, pa se je umaknil. Šeme je imel neko jezo na Mihaliča in ga je zato zasledoval in napadel. Mihalič ga je zgrabil in mu izvil železo iz roke.

Mestna ljudska kopelj. Od dne 31. avgusta do 27. septembra oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsega skupaj 2357 kopelj, in sicer za moške 1890 (pranih 1390, kadnih 500), za ženske pa 467 (pranih 130, kadnih 337).

Koncert v »Narodni kavarni« bode danes dne 4. t. mes. Svirala bode društvena godba. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 20 h.

Slovensko trgovsko društvo »Mercur« priredi jutri v nedeljo veliko veselico v Sokolovi dvorani »Narodnega doma«, na kar slavno občinstvo še enkrat opozarjamo. Kakor smo že naznanili, bodo dobitki za to veselico od 10 ure naprej razstavljeni v Sokolovi dvorani in jih vsakdo lahko ogleda. Program za to veselico, ki smo ga svoječasnno objavili, je zelo raznovrsten, in število prekrasnih dobitkov ogromno; zato upamo, da nas slavno občinstvo v obilem številu poseti. Poleg tega smo tudi gledé potrežbe potrebno ukrenili. P. n. društveni članom in prijateljem društva bodi torej v nedeljo geslo: »Na veselico slovenskega trgovskega društva »Mercur«!

Na poti oslabela. Neža Bajc, mizarjeva žena v Florjanskih ulicah št. 18, je včeraj hotela iti v bolnico. Kakih 50 korakov od hiše, kjer stanuje, je padla na tla in obležala. Poslali so po rešilni voz, da so jo prepeljali v bolnico.

Preprečena nesreča. Danes dopoldne sta v Stepanji vasi usla nekemu častniškemu slugi dva konja, katera je jezdil na izprehod. Konja sta pridirjala na železniški tir dolenske železnice, ko je ravno prihajal s kolodvora vlak. Bila bi se lahko velika nesreča pripetila, ko bi konja ne vjel in ustavil železniški čuvaj Ivan Platnar.

Iz zapora v bolnico. Lorenc Porenta, 23 let star klobučarski pomočnik iz Smartna pri Litiji, se je 8. m. m. zoperstavil orožniku in ta ga je sunil z bajonetom v stegno, potem pa ga je aretoval in izročil sodišču. Bil je tukaj pri deželnem sodišču zaprt, ker pa je rana vedno huje bolela, so ga včeraj oddali v bolnico, da se tamkaj ozdravi in se potem zopet zdrav vrne v zapor.

Trgatev v Ljubljani. Pevsko društvo »Ljubljana« priredi 13. vinotoka t. l. vinsko trgatev, na katero opetovano danes slavno občinstvo opozarja. Zbrali se bomo v sokolski dvorani »Narodnega Doma« ob 1/28. uri zvečer, odkoder skupno poletimo v dolenske vinograde. Navžili se bomo iz bogato obloženih trt grozdja v poljubni meri. Opazovali bomo in slušali naše nekdanje in sedanje narodne običaje, dovtype, i. t. d. Po vinogradu razlegale se bodo naše krasne domače pesmi, proizvajane po viničarjih in dolenskih viničarkah. Glavno besedo bode imel »špan stare korenine, kateri za ta večer »use perjatle svoje gmajne vabi u nograta«. — Za red skrbeli bodo obč. stražniki, originelni tipi starih dobrih časov. Nočni čuvaj spominjal bode vašane ob vsaki uri s pesmijo, da spolnuje vestno službeno dolžnost. Po dokončani trgatevi sledila bode prosta zabava. Slav. ljublj. društ. godba bode igrala pod vodstvom novega kapelnika med trgatevijo in pri nadaljnjih točkah do jutra. Zabava bode v vsakem oziru dovolj, zato je tudi pevsko društvo »Ljubljana« pričakuje, da se bode mnogobrojno število sl. občinstva in prijateljev društva udeležilo letošnji trgatevi in redkega pristno-narodnega razveseljevanja. Vstopnina 30 kr. Vstopnice prodajata iz prijaznosti gg. Fr. Čuden in urar na mestnem trgu, in A. Sežarek v Šlenburgovih ulicah. Vabila dostavljala se bodo prihodnji teden.

Jelen v ljubljanski okolici. Na Igu je včeraj v lovskem gorovju grofa Auersperga grajski lovec ustrelil jelena težkega 100 kg.

Zgubljen. Na Karlovi cesti je bil zgubljen bankovec za 20 kron, v Littermanovem drevedu pa je našel neki šolski učenec zlat za 20 K.

Na poti iz bolnice. V Škofjih ulicah je danes dopoldne ozmedila Franca Židaršič iz Koč. Sla je s svojim sinom iz bolnice domov. Na cesti je je prišlo slabo in je padla. Prepeljali so jo s sijakarskim vozom na kolodvor, odkoder se je odpeljala domov.

V službi ponesrečen redar. Nogo spahnil si je danes penoči na Ledini redar Mat. Plevel, ko je lovil nekega ponočnega postopača. Padel je v jarek in si spahnil desno nogo. Prišel je komaj na svojo stražnico na Radečkega cesti. Morali so ga prepeljati na stanovanje v »Mestnem domu«.

Napad. Anton Dolenc, 34 let star, oženjen, posestnik iz Zberš št. 13 v L. gaškem okraju, je bil v noči od 29. na 30. m. m. po nekem neznanem človeku napaden in s polenom na glavo udarjen. Zadolbil je tako nevarno rano, da so ga prepeljali v bolnico.

V Ameriko je hotel pobegniti kmet Jože Kušan iz Cirknice, pa se mu ni posrečilo. Bil je na kolodvoru prijel. Kakor je pripovedoval na kolodvoru nekemu uslužbencu, je hotel iz jeze pobegniti, ker mora služiti štiri leta, to pa za to, ker ni prišel pravočasno iz Amerike na nabor v domovino in so ga proglasili dezerterjem.

Književnost iz umetnost.

Slovensko gledališče.

Prva operna predstava letošnje sezone »Večni mornar«, uglasbil R. Wagner. Za to predstavo bilo je veliko zanimanja, ker so nastopile prvič novoangaževane, občinstvo dosedaj nepoznane solistovske moči. To angažiranje vseh novih solistovskih moči je bil pač skoro predzren poskus, ki se je pa v obče posrečil. Običajno je deloma, ali vsaj dobro bi bilo, da solisti za angazma gostujejo, da imata intendantca in občinstvo priliko slišati in videti umetnika, da se prevaram izogne. Pri nas je to res težavno oziroma v letošnjem slučaju bilo nemogoče, zato nas tembolj veseli, da smo dobili razmeroma prav dobre soliste.

Sinočna operna predstava je bila prav dobro obiskana in je tudi prav lepo vspela.

Sento je pela primadona gospa Hanusova Svobodova. Z njo bomo lahko zadovoljni, zamena s prejšnjo g. Savčikovo je za gledališče lepa pridobitev.

Glas ima jako simpatičen, vrlo dobro izšolan, intoniranje čisto, ne sili po nepotrebnem z močjo na dan, ampak skrbno in premišljeno stopnjuje kjer treba, glas je dovolj močan, ako tudi ne tako polno zvoneč kakor n. pr. pri prejšnjih naših primadonah Carnerjevi-Nedbalovi.

Gospa je tudi lepa prikazen na odru in igra jako decentno. Sento je pela prav dobro, a v igri bi si bili želeli malo več temperamenta, osobito koncem zadnjega dejanja; mogoče jo je motil nastop novince na odru. Lovec Erik, g. Turžanski, je pač še dosti lepo pel, a skoro nič igral. Gosp. Turžanski ima pač lep materijal in simpatičen tenor, a še premalo sole, pač pa »Lampenfieber«. Nato stran nismo pridobili z zameno s prejšnjim prvim tenoristom g. Olszewskim.

Gospica Givarec pela je ulogo Mary prav dobro, in nam njen glas izredno ugaja, škoda da nismo imeli prilike jo slišati v daljši ulogi. Vidi se pa namah, da ima tudi izborna solo; njen nastop je lep. Lepa pridobitev za naš oder.

Holandeč — večnega mornarja — pel je g. Kral. Z njim se naše gledališče lahko

ponaša; nismo imeli do sedaj boljšega anga-
žiranega. Lep, polno zvoneč, izdaten bas
bariton, dobro izšolan.

S to krasno ulogo je dosegel pri prvem
nastopu prav lep vseh in obče priznanje.

Daland — norveškega mornarja pel je
g. A. Schenbrenner. Uloga je za basista v obče
visoka in nismo imeli prilike spoznati cel
obseg glasu, osobito ne nizkega registra,
vendar smo se prepričali, da je jako ruti-
niran siguran pevec in igralec; pel je svojo
ulogo prav lepo, mirno, kar je pač znak, da
je bil povsem kos nelahki ulozi. Tudi re-
žijske opere v njegovih rokah je bila hvale
vredna.

Tenorist g. Hajek — Dalandov krmar
— pel je svojo ulogo, pesem južnemu ve-
tru jako simpatično; glas je mil in prijeten.

Zbor je bil prav dober in naj bi bil
vsikdar tako na svojem mestu; osobito je
ugajal ženski zbor predie v drugem dejanju;
glasovi so sveži čisti in izdatni, specijelno
alt. Lepo je uspel moški zbor v zadnjem
dejanju; tudi materijal tega zbora je dober.

Vojaški orkester pod vodstvom gosp.
kapelnika Beniška je bil dober. Overtura se
je izvajala dobro in še dosti precizno; vse-
kakor so pa trobila v razmerju z drugimi
godali premočna in bi zadostovala za tri-
krat večje gledališče in desetkrat toliko go-
sladcev, kakor pri naši operi. Opero je gosp.
kapelnik prav dobro pripravil in je bil tudi
vseh odličn, ako se ne oziramo na nepo-
voljen vspeh novinka Erika, ki je pa se-
veda tembolj kontrastiral, ker so bile druge
uloge v rokah izbornih solistov. Občinstvo
je solistom burno aplavdiralo. Predstava je
s svojo navzročnostjo počastil tudi g. deželni
predsednik ekselencja baron Hein, ob čegar
prihodu je godba zasvirala cesarsko pesem,
kojo je občinstvo stoji poslušalo. Gledališče
je bilo ob tej priliki predvečer rojstnega dne
našega vladarja svečano razsvetljeno, in
mnogo dostojanstvenikov v praznični obleki
navzočih.

Kotiček za liberalce.

Liberalni komplimenti.
„Narod“ se je malo zapisal. Pravi, da ljud-
stvo dr. Šusteršiča „r e s“ skoro tako verno
posluša, kot nekdanj židje v Egiptu svojega
Mojzesa.“ Zato pa liberalci tem žalostnejše
poslušajo Tavčarja, ki hodi zato na shode,
da razkrija svojim vernim, da utegnejo
končno zgubiti vse mandate, ako se ljud-
stvu da volivna pravica. Liberalci so zadnjič
v Hotedersici kar zijali, ko jim je to Tavčar
pravil, in žalostni so dejali: „Če nam ni
imel drugega povedati, pa naj bi bil doma
ostal.“ S tem kvitiramo liberalni kompliment.

Izpred sodišča.

Svojega brata lažnjivo ovadila je
posestnica Seržen Marijana iz Vesc, češ, da
ji je on pred okoli tremi leti posekal v gozd-
nem delu na Uranšici 50 mladih smrek in
ji tako škodo napravil za 100 kron. Na to
se je uvela pred bratu Jozefu pri c. kr.
okrajnem sodišču v Kamniku sodna preis-
kava, katera se je pa po predlogu držav-
nega pravdnika ustavila, pač pa se je proti
Marijani Seržen uvedlo kazensko postopanje
zaradi hudodelstva obrekovanja, vendar jo je
pa sodišče od obtožbe povsem opristilo.

Zaradi hudodelstva krvoqram-
nosti bila sta po tajni obravnavi obsojena
in sicer delavec France Mehle iz Vodmata
na šestmesečno ječo, njegova mati delavka
Liza Mehle, stanujoča ravno tam, pa na štiri
mesece, vsakih štirinajst dni s postom po-
ostrene ječe.

Nasledek prepra je večinoma pre-
tep; jednako se je zgodilo 16. avgusta t. l.
med Janezom Bizjakom, tovarniškim delav-
cem na Savi, in Jozefom Cimpermanom.
Nastal je med njima prepri in naposled udari
Bizjak z na vrvi privezanim utežem Cim-
permana tako močno po glavi, da je bil ta
smrtno nevarno ranjen, ker mu je bila lo-
banjska kost udeta. Obdolženec prizna de-
loma svoje dejanje, sodišče pa ga je obso-
dilo na 15 mesecev težke, s postom in trdim
ležiščem poostrene ječe.

Na mostu so se stepli. V Laknerjevi
krčmi v Kokrici so se zbrali dne 12. jul. t. l.
več fantov in so bili pri priči dobre volje;
nastal je kasneje prepri, ne da bi bilo prišlo
do tepeža. Fantje so se polgoma razšli, in
tudi Janez Miklavčič z dvema tovarišema jo
je zavil proti Kokrici, a so se na mostu
ustavili. Za njimi pa pride Anton Oman,
hlapec iz Kokrice; Miklavčič ga ustavi, ne
da bi mu kaj grozil, Oman pa hipoma po-
tegne nož in ga sune z njim v hrbet in
desno stegno, na kar je zbežal. Zagovarja
se, da ga je Miklavčič udaril najprej po
glavi in da je zaradi tega rabil nož, ker se
ga je bal. Obsojen je bil na tri tedna ječe.

S kalabrezom ga je zmerjal. Miha
Guaghetta, zidar iz Trsta, je dne 4. avg.
v Hrušici balinal v družbi več fantov. Nastal
je pa zaradi neke malenkosti prepri, na kar
mu je Jaka Loger omenil, da taki kalabrezi
kakor je on, niso vredni, da bi stanovali v
Hrušici. To pa je obdolženca tako raztogo-
tilo, da je zamahnil z nožem po Antonu
Grava, kateri se mu je pa srečno umaknil

ter zbežal, nato se obrne proti Jakobu Lo-
gerju ter ga zabode v desni podlakti. Gua-
ghetto priznava dejanje, pravi pa, da je to
storil le v silobranu, kar se pa po priča-
zanika. Obsojen je bil na 6 tednov ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Perossi je uglasbil opero „Leon
Veliki“. — Stavka rudarjev na
Francoskem se silno širi. — Zopet
poneverjenje. Predsednik nadzoro-
valnega sveta posojilnice v Langewiese je
po poročilih iz Gera pobegnil. — Škoda
Buro v. Burski general Müller je izra-
čunal, da imajo Buri radi vojne škode
60 milijonov funtov št-rlingov. —
Pogreb Zole. Policijski prefekt v Parizu
je izdal obsežne odredbe, da o pogrebu
Zole prepreči vsako kaljenje reda. Odpo-
slanstva, ki se hočejo udeležiti pogreba, se
imajo oglasiti direktno pri njem, ker je on
sam prevzel organizacijo pogreba. Govori se,
da socialističnim društvom ne bo dovoljeno
udeležiti se pogreba z zastavami in znaki.
Dreyfus se baje na prošnjo Zolove soproge
ne udeležiti pogreba. — Dewet obolel.
Burski general Dewet je nevarno obolel za
prehajenjem. Generali despe 15. t. m. v
Pariz.

Samega sebe poročil. Dežela najne-
verjetnejših dogodkov je Amerika. Sedaj se
poroča, da je v Jersey City neki 72letni
ženin sam izvršil svojo civilno poroko. Mož
je mirovni sodnik. Njegovo 70letno nevesto
so pripeljali v njegovo pisarno, na kar je
sodnik samemu sebi predložil predpisana
vprašanja in jima odgovarjal. Nato je proglasil
sam poroko za izvršeno.

Zavarovalnice za slučaj brezpo-
selnosti. O snovanju takih zavarovalnic zbu-
ruje kongres nemških socialistov v Hanno-
verju.

Zima v Karpatih se je že pričela.
V Bartu je jutraj 3 stopinje mraza. Po
vrtovih so zmrazile vse rastline. Padel je že
večkrat sneg.

Sodnika zaprli. Okrajnega sodnika v
Abanju Oauto na Ogrskem Aleksandra Sva-
byja so zaprli. Poneveril je 70.000 K. Sodnik
je obsojal ljudi na globo, denar je spravljat.
v knjige je pa zapisaval, da so obsojenici
kazen presedeli.

Potres v Turkestanu je uničil mesto
Artuš. 667 oseb je mrtvih, nad 1000 ranjenih.

Pred poroko umrl. V Celovcu je ne-
nadoma umrl železniški asistent Karol Forst-
ner pi. Billan nekaj ur pred svojo poroko.
Peljal se je na sprehod. Voznik je pripeljal
mrtvega ženina k nevesti.

Nezgod v novem ogrskem pa-
lamentu. Novi ogrski parlament je dogra-
jen in bi se morala nova stavba ravnokar
otvoriti. Sedaj poročajo, da je počil marmor
ob straneh posvetovalnice. Škoda je pol mi-
lijona kron.

Učen jubilar — brez rok. Kako
s, človek kljub telesnim napakam lahko po-
vsepne na veliko stališče, dokazuje zgodovi-
nar dr. Heinrich Lhmyer v Kraljevu na
Pruskem. Ta učenjak je praznoval te dni
70letnico svojega rojstva. Mož je že od roj-
stva brez rok, vendar ga to ni oviralo pri
svoji si s svojim talentom in vztrajnostjo se-
danjega svojega stališča. Literarne spise dik-
tira svojemu pisarju.

Serum proti škrlatici. Avstrijska
vlada je dala 10.000 kron za izdelavo od-
zdravilnega dr. Pavla Mosera iznajdenega se-
ruma proti škrlatici. Poskušnje s tem se-
rumom so se prav dobro obnesle in mogoče
bo v kratkem oddati ga tudi v bolnice v
provinciji.

Z železnico iz Evrope v Ame-
riko. Francoz Loik de Lobbie pridno na-
daljuje svoje načrte, po katerih bi bil Evropa
in Amerika zvezani z železnico. Ta železnica
bi tekla preko Sibirije, Kamčatke po 60
ruskih vrst dolgem predoru pod Beringovo
cesto v Alasko in Kanado.

Parfimirano surovo maslo je naj-
novejše, kar imajo londonski bogataši na
svojih mizah. To surovo maslo izdelujejo v
Londonu na način, da ga za nekaj časa
pokrijejo z rožami, nakar ga zopet zapro v
ledenico.

Kako se zabavajo angleški ču-
daki? Angleški bogatin Wiam Streed
si je pred 20 leti izbral posebno zabavo.
Slišal je, da je bila po smrti kralja Jurija
III. razprodana tudi zbirka palic, in zelo ga
je bolelo, da ni vedel poprej o tem, da bi
pokupil vse palice. Pa tudi sedaj se ni dal
prestrašiti in je sklenil, da poišče po Lon-
donu in pokupi vse palice. Svoj namen je
izvrševal zelo natanko; vsakega človeka, ki
je imel palico, kar na ulici ustavi in ga
praša, ali ni njegova palica bila poprej last
kralja Jurija III., ali pa morda ve, da ima
tako palico ta ali oni njegovih sorodnikov
in znancev. Kakor hitro pa je dobil kako
palico imenovanega kralja, plačal jo je zelo
visoko. V svoji maniji je šel tako daleč, da
so ga v Londonu vsi poznali in so mu no-
sili stare palice, ki jih se ve kralj Jurij še
videl ni, da so dobili denar in da so se

znebili stare šare. Lord je vedno in vedno
plačeval in vsako palico je izročil slugi Je-
anu, da jo spravi v posebni sobi. Nekega
dne naznani Jean, da je soba polna, lord
sesteje palice in sestavi članek v časnikih o
palicah kralja Jurija, ki jih ima v svoji
oblasti in jih je 1695. Razume se, da je
povzročil ta članek veliko smeha in ljudje
so se javno norčevali iz tega čudaka.

Prve orglje na Kitajskem. Meseca
septembra t. l. je odpotoval iz Marseilla
parnik „Annam“ na Kitajsko. Na njem se
nahajajo posamezni deli orgelj v 51 zabojih,
ki so odločene za škof. cerkev v Peking-u.
Naročil jih je tamošnji škof Favier in so to
sploh v teh krajih prve orglje, ker niso Ki-
tajci dosedaj dovolili kristjanom, da godba
spremljuje njih božjo službo.

Kako se računa honorar časn-
karjev. Ruski časnikar Gradovskij objavlja
v „Kijevljaninu“ zanimive reči iz prvih let
svojega časnikarskega življenja. Gradovskij
je najprej v šestdesetih letih deloval kot so-
tudirnik lista „Kijevski Telegraf“, ki je takrat
izhajal trikrat na teden. Napisal je že nekaj
članov in je potreboval denarja. Po dolgem
obotavljanju je prašal urednika Jonga, nek-
danjega vojaškega častnika, ali bi mogel kaj
dobiti za svoje delo? „Seveda, — odgovori
urednik — jaz sem hotel že sam Vas pra-
šati, ali potrebujete kaj denarja. Bom ukazal,
da dobite račun.“ Res dobi račun, po ka-
terem so znesli njegovi članki 275 vrat in
ker se računa za vrsto, ki meri 44-5 cm.
10 kopejk, dobi potem takem 27 rubljev in
50 kopejk. „Prihodnjič — rekel je Gra-
dovskij — bom pisal članke in jih takoj
sproti na metre meril!“

Kje umre največ in kje najmanj
ljudij? Največ ljudi umre v ameriški
republik Gvatemala, kjer umre vsako leto
izmed 1000 prebivalcev 41 oseb; nasproti
pa na Novi Zlandiji v Avstraliji umre izmed
1000 prebivalcev le 11 oseb.

Nov ženski poklic je v Ameriki —
ženitovanska družica. Nekatere ženske imajo
samo ta poklic in hodi jo za drag denar k
porokam za ženitovanske družice. Nedavno
se je vršila poroka, pri kateri je bilo 15
takih družic. Vsaka je dobila 20 dolarjev
plačila. Nekā dama, ki je posebno lepa, se
je kot ženitovanska družica udeležila že 200
porok.

Plavajoča pošta. 204 kilometre da-
leč od pogrja Lirand visoko na morju je
angleška pošta ustanovila plavajočo pošto
postajo, ki se vedno nahaja na dotičnem
mestu in je z drugimi postajami na suhem
zvezana z brezžičnim brzojavom.

Kozel za vrtnarja. Nekā velika čič-
kaška banka je glasovitemu ponarejalcu me-
nijo Beckerju ponudila visoko plačo, da stopi
v nje službo in s svojo „znanostjo“ pomaga
odkrivati druge ponarejalce. Becker nastopi
te dni novo službo. Izpuščen bo že ta teden
iz ječe, kjer je radi svojih spretnosti sedel
pet let.

Čuden parlament. Kedive Mohamed
Ali v Egiptu je hotel v svoji deželi uvesti
konstitucijo. Dal je zgraditi velik parlament,
imenoval je poslance in določil dan prve
seje. Ko je prišel v svoj parlament na dan
prve seje, videl je, da so se vsi zastopniki
usedli na desno stran in noben ne na levo.
To pa kedivu ni bilo prav. Hitro je sestavil
listino zastopnikov, ki se morajo uvesti na
levo stran in ondaj igrati ulogo „opozicije“,
kakor je drugod navada. A vsi zastopniki
so kljub temu ostali na desni strani. Izrekli
so se, da rajše pretrpe nekaj udarcev, ka-
kor da bi kedivu delali opozicijo in tako
zgubili glave. Kedive je vse zastopnike spo-
dil domov, ker je mnenja, da bi parlament
brez opozicije ne bil popoln parlament.

Okrađena tatila. V Egiptu so za-
prli posestnika h. tela „Helder“ Jul. Schüle.
Iz Budimpešte od svojega moža pobegla so-
proga inženirja Wagnerja je hotelirju izro-
čila zavitek, v katerem je bilo 30.000 frank,
katere je ukradla svojemu možu. Hotelir je
zavitek odprl in si del svote prisvojil. Okra-
đena tatila je hotelirja naznanila policiji, ka-
je pa tudi njo prnela.

Umetno vrtnarstvo zabeleži veliki
napredek. Nič redkega ni, dobiti na vrtu ja-
blane, na katerih rasto hruške. V mnogih
vrstih se že vidijo kostanji, ki na eni strani
rudeče, na drugi belo cveto. Na vrtu dr-
žavnega poslanca grofa Ar ima se sedaj
lahko vidi oranžno drevesce, na katerem mej
oranžami cveto rože.

Društva.

(Glasbena Matica) je pričela
pred dvema mesecema razpošiljati svojim
članom opero „Gorenjski Slavček“. Do
sedaj se je razposlalo 550 komadov, in
sicer častnim članom in ustanovnikom,
ljubljskim ter tistim članom, katere so
poverjeniki prijavi, ali kateri so sami ja-
vili, da žele muzikalije zadnjih dveh let.
Ker iz nekaterih krajev še nismo dobili od-
govora, prosimo poverjenike, da javijo, kdo
želi muzikalije, da se more razpošiljatev
redno vršiti. Kjer ni poverjenikov, prosimo,
da se člani z dopisnico na „Glasbeno Ma-
tico“ javijo. Nadejamo se, da se oglasi tudi

mnogo novih članov, ker je opera „Go-
renjski Slavček“ lepo in za nas Slovence
častno delo.

Odbor „Glasbene Matice“.

(Katoliško delavsko društvo
v Kropi) vabi na veselico, katero priredi
v prostorih g. Valentina Klinarja v nede-
ljo dne 12. oktobra t. l. s slede-
čim vspešnim: 1. „Pozdrav“, poje moški
zbor. 2. „Vedeževalka“, gluma v enem de-
janju. 3. „Naša zvezda“, poje moški zbor.
4. „Sanje“, igra s petjem v petih dejanjih.
5. „Zvečer“, poje moški zbor. 6. Prosta
zabava.

Na sv. Goro — na grob kar- dinala Missie!

Posebni vlak za romanje na sv. Goro

je dovoljen iz Ljubljane do Gorice
in nazaj. Gg. somišljeniki naj nam ta-
koj do torka zjutraj naznanijo šte-
vilo udeležencev iz posameznih župnij
na naslov dr. Iv. Janežič, profesor
bogoslovja v Ljubljani.

Dolenjci in Gorenjci se pri-
družijo posebnemu vlaku v Ljubljani.
Svoj dohod v Ljubljano naj torej pri-
merno uredi. Do Ljubljane plačajo na-
vadne cene gorenjskega, dolenjskega,
vrhiškega ali kamniškega vlaka.

Iz Ljubljane pojde posebni
vlak v soboto 11. t. m. ob 11.
uri zvečer in pride v Gorico ob
5. uri 24 min. zjutraj. Povratek je do-
voljen zopet samo s posebnim vlakom,
ki bo odpeljal iz Gorice v nedeljo dne
12. oktobra ob 8. uri 45 min. zvečer
in bo prišel v Ljubljano v ponedeljek
13. oktobra ob 2. uri 40 min. zjutraj.

Vožnja iz Ljubljane v Go-
rico in nazaj bo stala v II. razredu
9 K 40 v., v III. razredu pa 6 kron
27 vin.

Ta vožna cena velja tudi za vse
postaje mej Ljubljano in Postojno, včevši
Postojno. Somišljeniki, ki so v obližju
postaj Preserje do Postojne, in se žele
pridružiti posebnemu vlaku, naj pobero
tako denar za vožnjo pri romarjih in
naj ga takoj pošljejo na naslov dr.
Ivan Janežič v Ljubljani, na kar
dobe do petka zjutraj vozne listke.

Od Prestranka in drugih južno le-
žečih postaj velja navadna vožna cena
in si morajo dotičniki vozne listke omi-
sliti pri blagajni na kolodvoru pred do-
hodom romarskega vlaka.

Natančni čas dohoda na posamezne
postaje se naznani v „Slovenču“.

Gorenjci, Dolenjci in Ljubljanci
dobe vozne listke pred odhodom vlaka
na ljubljanski postaji. Čas oddaje voz-
nih listkov se še naznani. Zanesljive
osebe iz teh posameznih krajev naj po-
béro denar in naj v Ljubljani potem za-
več oseb skupno kupijo listke. Tudi šte-
vilo udeležencev iz teh krajev se naj
naj nam nemudoma naznani, da vemo
pripraviti vozne listke. Nadaljna obve-
stila slede.

Telefonska in brzajavna poročila.

Ormož, 4. oktobra. „Slogin“ zbor,
okoli 20 vdeležencev, je vsprejel zbok
discipline zopetno kandidacijo dr. Ro-
sina, za mestno skupino pa dr.
Ploja.

Trst, 4. okt. Danes je bila slo-
vesno spuščena v morje nova vojna
ladija „Babenberg“. Blagoslovil jo je
župnik c. kr. mornarice P. Uredniček
ob asistenci kaplanov Ambroža in Pi-
pana.

Dunaj, 4. oktobra. (C. B.) Cesarjev
imendan se je slovesno obhajal v vseh
delih monarhije.

Dunaj, 4. oktobra. Iz Ovikave se
poroča, da je v Wrede ustrelil gozdar
Tišlin svojo ženo, svoje štiri otroke
in sebe.

Zagreb, 4. oktobra. Hrvatje tako
vspešno bojkotirajo srbske trgovce, da
se govori o možnosti, da se Srbi izse-
lijo iz Zagreba.

Zagreb, 4. okt. Jurist Ivan Frank
je bil večeraj pred sodiščem obtožbe radi
zagrebških nemirov oproščen.

Maribor, 4. oktobra. V tukajšnji zapor so pripeljali kmečkega fanta Al. Šišeka, ki je v Dobrenju svojega svaka ustrelil v glavo.

Zader, 4. oktobra. Včeraj se je tu ustanovila zveza laških dijakov iz Dalmacije. Na shodu se je sklenilo, da pojdejo laški dijaki s taktičnega stališča v velikem številu na vseučilišče v Ino-most.

Pariz, 4. oktobra. Včeraj je Dreyfus obiskal gospo Zola ter ji je izjavil, da se ne udeležil pogreba. Dreyfus se boji, da bi ljudstvo proti njemu ne demonstriralo. Pogreb bo na vsej poti z vojaštvom oddeljen od ljudstva. Ves dan bo konsignirana garnizija.

Bologna, 4. oktobra. Morilec odvetnika dr. Murrija so pripeljali sem.

Umrli so:

2. oktobra. Rajko Branke, zasebnik, 48 let, Kongresni trg 17, Izkrvaverje.
3. oktobra. Fran Strukelj, posestnik in mesar 61 let, Zaloška cesta 11. Diabetis melitus Retentio urinae. — Marija Kosmač, uradnega služe hči, 1/2 ure Bleiweisova cesta 10, Asphyxie.

V bolnišnici:

30. septembra. Julij Lapajne, rudarjev sin 8 mes. jeti.

1. oktobra. Barbara Kastelic, sladčarica, 85 let, pljučnica.

Dunajska borza

dné 4. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100.70
Skupni državni dolg v srebru	100.55
Avstrijska zlata renta 4%	120.75
Avstrijska krona renta 4%	99.95
Ogerska zlata renta 4%	100.90
Ogerska krona renta 4%	97.75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gid.	15.92
Kreditne delnice, 160 gid.	683.75
London viza	259.45
Šemski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.02 1/2
90 mark	23.43
10 frankov (napoleonor)	19.03
Italijanski bankovci	94.90
Č. kr. cekini	11.50

Zitne cene

dné 3. oktobra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borski:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7.12	do 7.13
„ „ spomlad	7.33	7.35
Ri za jesen	6.49	6.65
„ „ spomlad	6.64	6.65
Koruz za sept.-oktober	6.03	6.06
Oves za jesen	5.95	5.97
„ „ pomlad	6.23	6.25

Na budimpeštanski borski:

Pšenica za oktober	6.93	6.94
Pšenica za april	7.13	7.14
Ri za oktober	5.17	5.18
Ri za april	6.30	6.31
Oves za oktober	5.61	5.62
„ „ april	5.90	5.91
Koruz za maj (1903)	5.51	5.52

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.35	7.70
„ južne žel.	7.15	7.60
Ri	6.45	6.65
Ječmen	5.80	7.25
„ ob Tisi	5.75	7.45
Koruz ogerska	6.10	6.20
Cikvant	6.50	6.75
Oves srednji	6.10	6.35
Fitol	7.75	1.50

Vozni red

nové vipavske železnice.

Prvi vlak odhaja iz Gorice jutraj ob 8.55, iz St. Petra ob 9.08, iz Volčjedrage ob 9.22, iz Prvačine ob 9.35, iz Dornberga ob 9.45, iz Batuj ob 9.58, iz Kamenj ob 10.09, iz Dobravelj ob 10.17, iz Sv. Križa-Ceste ob 10.28 in pride v Ajdovščino ob 10.35. — Drugi vlak odhaja iz Gorice ob 7.15 zvečer, iz St. Petra ob 7.27, iz Volčjedrage ob 7.40, iz Prvačine ob 7.53, iz Dornberga ob 8.06, iz Batuj ob 8.13, iz Kamenj ob 8.26, iz Dobravelj ob 8.34 iz Sv. Križa-Ceste ob 8.41 in pride v Ajdovščino ob 8.50 zvečer.

Iz Ajdovščine odhaja prvi vlak proti Gorici ob 5.05 jutraj, iz Sv. Križa-Ceste ob 5.15, iz Dobravelj ob 5.21, iz Kamenj ob 5.29, iz Batuj ob 5.43 iz Dornberga ob 5.58, iz Prvačine ob 6.08, iz Volčjedrage ob 6.12, iz St. Petra ob 6.24 in pride v Gorico ob 6.35. — Drugi vlak pa odide iz Ajdovščine ob 4.40 popoldne, iz Sv. Križa-Ceste ob 4.52, iz Dobravelj ob 4.58, iz Kamenj ob 5.08, iz Batuj ob 5.21, iz Dornberga ob 5.34, iz Prvačine ob 5.39, iz Volčjedrage ob 5.54, iz St. Petra ob 6.09 in pride v Gorico ob 6.20 zvečer.

Vlaki vipavske železnice imajo zvezo z onimi južne železnice in sicer ima vlak, ki gre iz Gorice proti Ajdovščini ob 8.55 jutraj, zvezo z onim vlakom, ki prihaja v Gorico z Dunaja preko Gradca, Ljubljane, Trsta, Nabrežine, Črvinjana, Tržiča ob 8.46 jutraj; oni vlak pa, ki gre ob 7.15 zvečer proti Ajdovščini, ima zvezo z vlakom, ki prihaja iz zgoraj navedenih krajev v Gorico ob 6.34 zvečer (osebni vlak) in ob 6.56 zvečer iz Trsta (brzovlak). Vlaka, ki prihajata iz Ajdovščine v Gorico, pa imata zvezo z onimi vlakmi južne železnice, ki odhajajo iz Gorice proti Trstu in Dunaju in sicer ima vlak, ki pride iz Ajdovščine ob 6.35 jutraj zvezo z onim brzovlakom, ki odhaja iz Gorice ob 7. jutraj; oni vlak pa, ki prihaja iz Ajdovščine v Gorico ob 6.20 zvečer, ima zvezo z onimi vlakmi, ki odhajajo iz Gorice v gor. omenjene kraje ob 6.15 zvečer.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Ura	Čas opažanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Podolnina v 24 urah v mm.
3	9. zveč.	735.0	10.6	sl. szah.	del. obl.	
4	7. jutraj	739.2	8.2	sr. jvzh.	obl.	5.7
4	2. popoi	739.4	9.8			

Srednja včerašnja temperatura 11.1°, normale 12.5°.

Zahvala. 1143 1-1

Za mnoge dokaze sočutja ob boleznih in za obilno udeležbo ob pogrebu nepozabnega nam duhovnega očeta in prijatelja, oziroma predragega sina, brata, strica in sorodnika, gospoda

Feliksa Zavodnik

mestnega župnika,

izrekamo najtoplejšo zahvalo prečastitima gg. kanonikoma A. Kalanu in dr. Karlinu, vsem častitim duhovnim sobratom, sl. zastopstvu c. kr. okr. sodišča, c. kr. davkarje, blag. g. županu in gg. odbornikom. Prav tako se zahvaljujemo ljudski deški in dekliski zunanji in notranji šoli, raznim društvom, pevcem in vsemu občinstvu, ki je pokojniku izkazalo zadnjo čast.

Naj bi spomin na ljubeznivega gospoda ne ugasnil tako hitro, marveč še v naprej živel v pobožni molitvi za pokoj njegove duše.

Škofja Loka, 3. oktobra 1902.

Ivan Petrič, Ignacij Zaplotnik, kaplana.

Oče, brat sestre in sorodniki.

Zahvala. 1136 1-1

Za obilne dokaze iskrenega sočutja in za častno spremstvo k večnemu počitku moje drage in nepozabne žene, matere

Lucije Mužan

zahvalim se lepo vsem mojim sorodnikom, znancem in prijateljem, posebno pa se zahvalim slavnemu gasilnemu društvu iz Bohinjske Bele za darovani krasni venec in za nepričakovano častno spremstvo na mirovdor moje žene, oziroma matere.

Valentin Mužan, soprog.

V nedeljo, dné 28. septembra se je izgubil na Vrhniki črn

pes dakel

s štirimi očmi in rudečimi pegami. Odda naj se v pivovarni na Vrhniki ali pa v zalogi vrhniške pive v Ljubljani. Znamka nosi številko 220. Pes čuje na ime „Feka“.

1138 3-3

Največja izbira

Zametastega blaga in flanelastih bluz najnovejše mode, kakor tudi bogata zaloga spodnjih kril z dvojnimi in serpentin volanji. Ravnotu najlepša izbira najmodernejšega žametmeta za bluze.

Priporočajo se

A. Sinkovic dediči.

Mestni trg. 1127 3-3

Usojam se vsem častitim gostom in znancem naznanjati, da se z Mesnega trga na Sv. Jakoba trg št. 2 preselim, kjer otvorim s 4. oktobrom t. l. v popolno prenovljenem lokal

kavarno Merkur

Zahvaljujoč se za dosednji obisk, prosim tudi za nadaljni cenjeni poset.

Mihael Marzolini,

kavarnar.

1140 1-1

Najimunitnejši zdravniki rabijo

Rugaško kislo vodo pri kataru v grlu in bronhijah.

1145 7-1

Božično darilo!

Razvedrilo starim in mladim so:

Gramofoni,

cena od 15 do 125 gid.

Automati,

ki se sprožijo z 10 h, gostilničarjem velik dobiček.

Prodaja se tudi na obroke.

Velika zaloga plošč; stare se zamenjajo.

Zahtevajte moj ilustrirani cenik.

RUDOLF WEBER,

urak, v Ljubljani, Stari trg št. 16

Gramofon poje, se smeje in govori v vseh jezikih.

Družinska pratika

za leto 1903

izide 6. oktobra tekočega leta.

Družinska pratika dobivala se bode v vseh trgovinah na Kranjskem, Stajerskem, Horoškem, v Istriji in na Goriškem.

600 hektolitrov plešiviškega grozdja ali mošta

in sicer:

muškatelca, graševine, plemenke, kraljevine, moslavca, traminca, zelenike, burgundca, portugizca, frankovke itd.

prodajata iz lastnih vinogradov

brata Fran in Josip Horvat

vinogradarja na Plešivici

zadnja pošta Jaska, Hrvatska.

1144 4-1

Št. 34.148

Razglas.

1142 3-1

V smislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se javno naznanja, da so proračuni o dohodkih in troških za leto 1903.:

1. mestnega zaklada;
2. mestnega ubožnega zaklada;
3. zaklada meščanske imovine;
4. ustanovnega zaklada;
5. mestne elektrarne;
6. mestnega loterijskega zaklada;
7. amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila;
8. mestnega vodovoda in
9. mestne klavnice

že sestavljeni in bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štirinajst dni in sicer od 4. do 17. oktobra t. l. na vpogled, da vsakdo lahko navede svoje opazke o njih.

Mestni magistrat v Ljubljani,

2. oktobra 1902.

Mejnarodna panorama

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetnostna razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Vsak teden druge dežele.

Danes, v soboto, dné 4. oktobra zadnjič:

Tretje zanimivo potovanje po Grškem.

Od nedelje, 5. oktobra:

Zanimiv obisk Prage.

Najnovejše so ameriški mufoskopi.

Žive dostojne podobe.

1. sl. ka: Amerikanski dvoboj med damami.
2. „ Telovadba pri vojaki.
3. „ Morske kopeli.
4. „ Posebni vlak v Ameriki.
5. „ Zasačena tatova.

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

Barve, s katerimi more vsakdo barvati razno blago: sukno, platno, volneno blago, svilo, zastore itd. ima v raznih vzorcih v zalogi trdka BRATA EBERL v Ljubljani, Francišanske ulice. Vuanja naročila proti povzetju. 524 12 11-5

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alozij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini svojo veliko zalogo barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih, sivih, rumenih itd., kar najbolj trpežnih in po modernih modelih izdelanih. Cene nizke. 36 52-39

Lastni izdelek.

Ceniki franco in brezplačno.

Feliks Toman

kamnoseški mojster v Ljubljani,
Reseljeva cesta št. 30

Največja zaloga izdelanih
nagrobnihih spomenikov

najbogatejša zbirka črnih 1103 9-4
piramid, obeliskov in nagrobnihih križev
od najlepšega švedskega granita in
labradorja.

Lastni izdelek Najnižja cena

Pripoznavo natančnejše izdelovanje
cerkveno umetnih in monumentalnih
kamnoseških proizvodov.

Plošče za pohištvo od raznega marmorja.
Stavbena dela vsake vrste.

Dajnovjša 1117 4-3 ročna dela

izdelana, pričeta, predtiskana, ter svilo,
prejo, volno za vezanje, pletenje in kvač-
kanje priporoča

F. HITI

Pred škofijo šte. 20.

Predfiskarjal

Modistinja

Glavni trg 7. J. Vanek Glavni trg 7.

Častitim damam vljudno naznanjam,
da sem z jesenskimi in zimskimi
klobuki popolnoma založena.

V bogati izbiri so krasni dunaj-
ski modeli. 1095 3-3

Uradne
in trgovske
KOVRTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno poslovanje v
dušnem pastirstvu in za oskrbovanje oor-
kvenega in nadarbinskega premoženja. — Z
Mizimi obratci in stvarnim kazalom. — Sestavljen
Martin Poč. — Drugi, popravljeni natis.
Brodčan izvod knjige stane v „Katoliški
Bukvarni“ v Ljubljani 4 krole, trdo vezan v pol-
sagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Tudi slav. p. n. občinstvu na-
znanjam, da imam v zalogi vsake
vrste moderne štofe ter tudi nepre-
močljiv tirolski lodon za haviloke.
Tudi imam narejene haviloke
vsake velikosti za gospodinjske
po niski ceni.
Dijakom znižane cene!

JAKOB MIKOLIČ,
— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

— priporoča se pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno
talarje, površnike itd. —

po najokusnejšem in najnovjšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko
spadajoče delo natančno po meri.
Priporočam se pred. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenje-
nimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako
naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.
Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno
krojaško delavnico,
v kateri delajo najboljše delavske moči; zato se jamči za elegantno,
lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka
v moji delavnici narejena obleka lepo prilega.

Dr. Viljem Schweitzer

naznanja, da je otvoril dné 1. oktobra 1902

svojo odvetniško pisarno

v Ljubljani na Kongresnem trgu šte. 19
poleg nunske cerkve in „Vzajemnega podpornega
društva“.

1126 6-4

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovjših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd., vseh pri-
padajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na 1054 10-4

trocevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. — Ker
se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem
tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po niski ceni.

MATTONJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim
vpehom rabi pri boleznih:

motenem prebavljenju,

želodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slasti
do jedi, zgagi itd., ter

katarih v sapilih,

zasiljenju, kašlju in hripavosti. (III.) 17 39

Izvirak: **Giesshübl Sauerbrunn,**

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijah prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastnerju in Peter Lassnik-u
v Ljubljani.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani

priporoča:

Kratek poduk

o sv. zakonu.

Za slov. zaročence in zakonske
sestavil

Jan. Zabukovec, župnik.

Cena trdovezani knjigi 70 v, po pošti
10 vinarjev več.

1122 3-2

Čedno sobo

brez oprave, v mirni hiši, s čisto ločenim
vhodom išče miren, državni uradnik s
1. novembrom. Ponudbe pod naslovom:
„Soba brez oprave“ poste restante Ljubljana.

Členka

13 do 13 letna, krepkega zdravlja in poštenih
starišev, ki je dovršila 4 ali 5 razredov ljudske
šole, se **takoj sprejme** v trgovino z me-
šanim blagom. — Kje, pové upravništvo
„Slovenca“. 1127 3-3

U Latermanovem drevoredu
v Ljubljani.

Le malo časa

razstava velikega kita

največji sesavec na zemlji.

21 m dolg, 355 stotov težak. — Ujeli so ga
1. avgusta 1900 med Spitzbergi in Medved-
jimi otoki. 1137 2-3

Prepariran popolno brez duha.

Posebna razstava obsega 25 različnih
roparskih in drugih morskih rib. Pojasnila
o lovu na kite s karpunami se dajo ob vsa-
kem času.

Otvoritev v soboto 4. oktobra

ob 9. uri dopoldne. — Vstopnina 40 vin,
vojaki in otroci 20 vin.

Odprto vsak dan od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer.

Opomba: Na to razstavo si dovoljujemo posebno
opozarjati gospode šolske predstojnike. Številna spri-
čevala profesorjev in zoologov tu- in inozemlja so pri
blagajni vedno na razpolago v blaghoten vpogled.
Velespoštovanjem

ravnateljstvo.

Naznanilo in priporočba.

Cenjenemu p. n. občinstvu, gg. pisateljem in založnikom, si občinskimi uradom,
krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, gg. odvetnikom in notarjem, trgovcem in
podjetnikom ter raznim uradom vljudno naznanjam, da sem otvoril čisto na novo z naj-
modernejšimi stroji, črkami in okraski oskrbljeno

fiskarno knjig in umetnin

v Ljubljani, Dunajska cesta 9 in da tu izvršujem vsako v tiskarsko stroko
spadajoče delo.

Priporočam se za blaghotna naročila z zagotovitvijo točne, fine, solidne
in cene postrežbe.

Dragotin Friar.

1110 5-5

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluvijske, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolite pri naročilih ozirati na domačo trdnico ter ne uvažujejo tujih trdjk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo. Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 691 53-17

Ana Hofbauer,
imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Št. 32/83.

1123 2-2

Ustanova za meščanske otroke.

Pri podpisnem mestnem magistratu izpraznjeno je jedno mesto Primož Auerjevih ustanov za meščanske otroke v znesku 105 kron na leto.

Pravico do te ustanove imajo otroci ubogih ljubljanskih meščanov pred vsem sorodniki ustanovnika in pa otroci ubogih izdajalcev barok, dokler se sami preziviti morejo.

Prošnje za podelitev tega ustanovnega mesta vložiti je do 20. oktobra 1902 pri tukajšnjem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 20. septembra 1902.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:

Razlaga velikega katekizma ali krščanski nauki za cerkev. Sestavil Ant. Vetrnik, župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s pošto 20 h več.
Drugi zvezek: pogloblje o upanju in molitvi, pa pogloblje o ljubezni in zapovedih. Broširano 2 K 50 h, s pošto 30 h več.
Tretji zvezek: o milosti in zakramentih. Broširano 2 K 70 h, s pošto 30 h več.

58650-37

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žloto za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in stroje; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

✶ Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. ✶

✶ Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. ✶

Postrežba točna.

Cene nizke.

Največji in najstarejši slovanski zavod za pridobivanje vode na Avstrijskem.

Ant. Kunz,
in kr. dvorni zalagatelj
v Hrančicah (Moravsko)
izdeluje

vodovode

za mesta, vasi, pristanišča, zavode, gradove, toplice, bolnišnice itd.

Ta trdnica je izdelala kar more dokazati s pohvalnimi pričevanji, vodovode že v 42 mestih, 510 občinah, na mnogih velikih posestvih in industrijskih zavodih.

Samodelni vodotežni stroji. — Najizvrstnejše vodne sesalke za kakoršnokoli daljavo. — Veterini motorji. — Samodelna korita za napajanje živali.

Na željo izdelamo vsakovrstne projekte in proračune po lastnih državno-potrjenih inženirjih.

Ceniki zastoj in franko.
849 (28-22)

Koledar

katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1903

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoliški Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

Za šolska darila

priporoča

Katoliška Bukvarna v Ljubljani
naslednje povesti za mladino:
„Ljubite svoje sovražnike“ — s podobami.
„Marijina otroka“ — s podobami.
„Maron, krščanski deček z Libanona“ — s podobami.
Cena broširanemu eksemplaru 40 h, kar-tonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezih po raznih cenah.

Prečast duhovščini in sl. občinstvu priporočam uljudno svojo kamnoseško obrt ter opozarjam, da izvršujem naročila na nagrobne spomenike, ker delujem odslej brez posredovalca, za

30% ceneje

kakor vsaka druga trdnica. — V zalogi imam veliko število spomenikov iz črnega švedskega sianita v raznih oblikah po zelo nizki ceni.

Veselo spoštovanjem

Ignacij Čamernik,

kamnosek v Ljubljani, Komenskega ulice 26.

894 (12-11)

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijske, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilenem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame.

218 28-3

Vsakovrstne, prisno pozlačene

nagrobne križe

priporoča po jako nizkih cenah

Andrej Druškovič naslednik **VALENTIN GOLOB**

trgovina z železnino

1106 6-4

v Ljubljani, Mestni trg števil. 10.

Ceniki na razpolaganje.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah.

Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih uvezujejo na vsakršno blago.

19 42

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Predtiskarija.